

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Webové stránky obcí a krajů - analýza poskytovaných
informací občanům na úseku ochrany obyvatelstva**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

OCHRANA OBYVATELSTVA

Autor: Tereza Veberová

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Marie Klečková

České Budějovice 2020

Webové stránky obcí a krajů – analýza poskytovaných informací občanům na úseku ochrany obyvatelstva

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou ochrany obyvatelstva na území České republiky. Cílem této práce je zhodnotit poskytované informace obyvatelům na webových stránkách obcí s rozšířenou působností na území Jihočeského kraje na úseku ochrany obyvatelstva. Dílčím cílem je zjistit úroveň vzdělanosti obyvatelstva v této oblasti. Za účelem naplnění těchto cílů je proveden rozbor webových stránek vybraných obcí a obcí s rozšířenou působností a dotazníkové šetření úrovně znalostí obyvatelstva na dané téma.

Nejdříve jsou definovány pojmy civilní ochrana, civilní obrana a ochrana obyvatelstva. Dále je navázáno koncepcemi, které nastiňují historický vývoj až po současný stav ochrany obyvatelstva na našem území. V další části jsou zmiňována postavení a úkoly samosprávných orgánů a fyzických osob v tomto systému. Zásadní součástí práce jsou úkoly ochrany obyvatelstva a jejich charakteristika, které jsou nezbytnou součástí znalostí v této problematice. Konkrétně se jedná o varování, vyrozumění a poskytování tísňových informací; jednotný systém varování a vyrozumění; ukrytí; individuální ochrana; evakuace; nouzové přežití.

V návaznosti na teoretickou část, která vychází z literární rešerše dokumentů řešící danou problematiku, práce pokračuje empirickou částí, která vychází z analýzy a porovnání obsahu informací na úseku ochrany obyvatelstva na webových stránkách vybraných obcí. Z této analýzy vyplývá, že množství a kvalita informací poskytovaných na webech obcí je nedostačující (k nalezení bylo pouze 53 % hledaných informací). Dále je provedeno anonymní dotazníkové šetření, ze kterého vyplývá, že úroveň znalostí obyvatelstva v oblasti ochrany obyvatelstva je nízká – nejčastější odpovědí na konkrétní témata z úseku ochrany obyvatelstva byla možnost „nevím“ (88 %).

Klíčová slova

Ochrana obyvatelstva; informovanost obyvatelstva; integrovaný záchranný systém

Municipalities and region websites - analysis of information provided to citizens on the field of protection of population

Abstract

This thesis deals with the issue of protection of population in the Czech Republic territory. The aim of this paper is to evaluate the information provided to the population on the websites of municipalities in the South Bohemian region in the field of population protection. A partial goal is to determine the level of the education of the population in this area. To achieve these goals an analysis of websites of selected municipalities and municipalities with extended powers is performed and also a questionnaire investigation of level of knowledge of population on this topic is held.

First, the terms of civil protection, civil defense and protection of population are defined. Then the concepts which outline the historical development to the present situation of protection of population in our territory are presented. In the next part, status and tasks of self-governing authorities and individuals in this system are mentioned. The essential part of this paper is the tasks of protection of population and their characteristics which are indispensable component of knowledge in this issue. Particularity it concerns: warnings, notifications and providing of emergency information; unified system of warnings and notification; hiding; individual protection; evacuation; emergency survival.

Following the theoretical part which is based on literary research of documents dealing with given issue, the paper further continues with the empirical part which on the opposite is based on analysis and comparison of content of information in the section of the protection of population on websites of selected municipalities. It is concluded from this analysis that the amount and quality of the information provided on the websites of municipalities is insufficient. Further the questionnaire investigation is held from which it is concluded that the level of knowledge of population in the field of protection of population is low – the most frequent answer to concrete topics from the field of population protection was “I do not know” (88 %).

Key words

Protection of population; population awareness, Integrated Rescue System

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem Webové stránky obcí a krajů - analýza poskytovaných informací občanům na úseku ochrany obyvatelstva jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 13. 4. 2020

.....

Tereza Veberová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Mgr. Marii Klečkové za odborné vedení mé bakalářské práce, cenné rady, praktické připomínky a čas strávený při konzultacích. Děkuji také všem, kteří mi poskytli citlivá data a informace.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 Teoretická část	8
1.1 Civilní ochrana, civilní obrana, ochrana obyvatelstva.....	8
1.2 Koncepce ochrany obyvatelstva	9
1.3 Historie ochrany obyvatelstva a historický vývoj.....	12
1.4 Postavení a úkoly samosprávných orgánů a fyzických osob	15
1.4.1 Orgány obce s rozšířenou působností	15
1.4.2 Orgány obce.....	16
1.5 Úkoly ochrany obyvatelstva	17
1.5.1 Varování, vyrozumění a poskytování tísňových informací	17
1.5.2 Jednotný systém varování a vyrozumění	20
1.5.3 Ukrytí	23
1.5.4 Individuální ochrana	24
1.5.5 Evakuace	25
1.5.6 Nouzové přežití.....	29
1.6 Informovanost obyvatelstva obecně	35
2 Cíl práce a výzkumná otázka	36
3 Operacionalizace pojmů použitých v cíli práce.....	37
4 Metodika	38
4.1 Výzkum č. 1	38
4.2 Výzkum č. 2	40
5 Výsledky	42
5.1 Výsledky rozboru webových stránek ORP na území Jihočeského kraje.....	42
5.2 Výsledky dotazníkového šetření u obyvatelstva ORP na území Jihočeského kraje.....	46
6 Diskuze	63
6.1 Diskuze rozboru webových stránek vybraných ORP na území Jihočeského kraje.....	63
7 Závěr	74
8 Seznam použitých zdrojů.....	76
9 Přílohy.....	80
10 Seznam zkratk	81
Příloha A	i

ÚVOD

Toto téma jsem si vybrala, jelikož z vlastní zkušenosti vím, že problematika ochrany obyvatelstva je pro mnohé něčím neznámým. Běžně se setkávám s dotazy na obsah a význam ochrany obyvatelstva a činnost integrovaného záchranného systému. Proto jsem se rozhodla zjistit úroveň informovanosti obyvatel na toto téma v Jihočeském kraji, abych si mohla vytvořit objektivní představu.

V dnešní době lidé nejvíce využívají k získávání informací internet, a tak jsem se zaměřila na informovanost na webových stránkách obcí a krajů, konkrétně v Jihočeském kraji, kde studuji a žiji. Webové stránky obcí a krajů se zlepšují a vyvíjí, nicméně i v současné době se mohou objevit drobné nedostatky, které je postupem času třeba napravit. Všechny kraje a většina obcí by měly mít své vlastní webové stránky, na kterých jsou povinni zveřejňovat potřebné informace pro obyvatele. Kvalitní informovanost má velký význam a vliv na úseku ochrany obyvatelstva. Cílem mé bakalářské práce je zhodnotit poskytované informace obyvatelům na webových stránkách obcí a krajů na úseku ochrany obyvatelstva a zjistit úroveň znalostí obyvatel na tomto úseku.

V teoretické části popíšu nejdůležitější poznatky ve vývoji až po současný stav ochrany obyvatelstva na území České republiky. Budou popsány konkrétní úkoly ochrany obyvatelstva. V praktické části bude zpracován rozbor webových stránek vybraných obcí a obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji. K zjištění úrovně znalostí obyvatel na dané téma bude provedeno anonymní dotazníkové šetření.

Pro bakalářskou práci budu čerpat primárně ze souvisejících zákonů, vyhlášek a jiných dokumentů vydaných např. Ministerstvem vnitra, Generálním ředitelstvím hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „GRH ZS ČR“). Vzhledem k faktu, že se zabývám stavem v České republice (konkrétně v Jihočeském kraji), budu používat oficiální zdroje platné na území České republiky.

1 Teoretická část

1.1 Civilní ochrana, civilní obrana, ochrana obyvatelstva

Civilní ochrana je považována jako souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zapojených orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, prováděných za účelem minimalizovat negativní dopady mimořádných událostí a krizových situací na zdraví, životy lidí a jejich životní podmínky. Při vyhlášení válečného stavu se civilní ochrana stává součástí systému obrany státu, který zabezpečuje výkon humanitárních úkolů, které jsou sdělené v čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů ze dne 12. srpna 1949, přijatého v Ženevě dne 8. června 1977. (MV - GŘ HZS ČR, 2015)

Civilní obrana je definována jako plnění humanitárních úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, poskytnout pomoc při odstranění bezprostředních účinků a vytvořit podmínky pro přežití. (MV - GŘ HZS ČR, 2015)

V roce 2000 vznikly nové právní normy, které zavádí pojem ochrana obyvatelstva, který upravuje zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (dále jen IZS). Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů civilní ochrany, a to zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Civilní ochrana je považována jako souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zapojených orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, jejímž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro přežití. Při vyhlášení válečného stavu se civilní ochrana stává součástí systému obrany státu, který zabezpečuje výkon humanitárních úkolů, které jsou sdělené v čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů ze dne 12. srpna 1949, přijatého v Ženevě dne 8. června 1977. (Vlach, 2011)

Civilní obrana je definována jako plnění humanitárních úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, poskytnout pomoc při odstranění bezprostředních účinků a vytvořit podmínky pro přežití. (MV - GŘ HZS ČR, 2015)

V roce 2000 vznikly nové právní normy, které zavádí pojem ochrana obyvatelstva, který upravuje zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (dále jen IZS). Ochranou obyvatelstva se rozumí plnění úkolů civilní ochrany, a to zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

1.2 Koncepce ochrany obyvatelstva

Problematika ochrany obyvatelstva je v ČR obsažena jak v právních předpisech, tak na bázi dokumentů nelegislativního charakteru. V roce 2013 byl dokončen návrh strategického dokumentu, který ve svém obsahu upozorňuje na šíři dané problematiky, stanovuje strategické cíle a priority ochrany obyvatelstva do roku 2030. Koncepce zpracovalo Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky v souladu s ustanovením § 7, odst. 2, písm. e) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. (MV-GŘ HZS ČR, 2016)

Pro účely jejího zpracování a k identifikaci nezbytných úkolů je zvolen postup nastavení základních oblastí ochrany obyvatelstva. Každá z oblastí je podrobně rozpracována prostřednictvím nástrojů, těmi jsou právní předpisy, finanční prostředky, úkoly veřejné správy, úkoly právnických a podnikajících fyzických osob, věda a školství a mezinárodní vztahy. (MV - GŘ HZS ČR, 2016)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015

Přijetím zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému (dále jen IZS) a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů vznikla Ministerstvu vnitra působnost zpracovávat koncepci ochrany obyvatelstva. Jako první byla Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015 (dále jen Koncepce), která byla schválena usnesením vlády České republiky (dále jen ČR) ze dne 22. dubna 2002 č. 417, ve které byly stanoveny další směry rozvoje pro občany zvláště citlivých opatření. V rámci procesu realizace krizové legislativy, se civilní ochrana začala měnit na reálně a efektivně fungující systém ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech jako jsou živelní pohromy, průmyslové havárie nebo teroristické útoky, systém použitelný i při řešení krizových situací nevojenského i vojenského charakteru.

Koncepce se stala dalším opatřením pro transformaci civilní ochrany zahájenou v roce 2000. (MV - GŘ HZS ČR, 2005)

V této koncepci byl uveden dosavadní stav v oblasti ochrany obyvatelstva v ČR a navrženo řešení stávajících problémů. Ochrana obyvatelstva byla charakterizována jako soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších subjektů i jednotlivých občanů, směřujících k minimalizaci dopadů mimořádných událostí na životy, zdraví obyvatelstva, majetek a životní prostředí. Vyplývala ze základních principů, uplatňovaných ve vyspělých zemích světa, na kterých je ochrana obyvatelstva organizována. Dále byla zvýrazněna role integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) a potřeba vybavení jeho složek ke zvládnutí následků mimořádných událostí včetně možných teroristických útoků s použitím zbraní hromadného ničení. Důraz byl i na prohloubení veřejné informovanosti. Také se zabývala řešením vazeb a úkolů jednotlivých stupňů veřejné správy, podnikové sféry a občana, dobudováním systému operačních a informačních středisek IZS, informačním a komunikačním systémem krizového řízení, zvýšením úrovně připravenosti pracovníků veřejné správy, zejména obcí, právnických osob a podnikajících fyzických osob, občanů a školní mládeže, stanovením základních organizačních a technických opatření ochrany obyvatelstva a též stanovením postupu nakládání s materiálem civilní ochrany. Roku 2004 byla Ministerstvem vnitra zpracována informace o stavu plnění Koncepce s návrhem na její dílčí úpravu. Vláda ČR svým usnesením ze dne 5. ledna 2005 č. 21 schválila navržené úpravy, které byly do Koncepce zapracovány. Analýza plnění Koncepce potvrzuje správnost nastavení hlavních směrů v oblasti ochrany obyvatelstva, zároveň naznačuje nutné dílčí změny a upřesnění v jednotlivých oblastech a nutnost širšího pojetí opatření v ochraně obyvatelstva. (MV - GŘ HZS ČR, 2005)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020

Bezpečnou společnost v souvislosti s mimořádnými událostmi (dále jen MU) a krizovými situacemi (dále jen KS) lze charakterizovat jako společnost, která má přijatý soubor právních, technických, organizačních, finančních, vzdělávacích a dalších ochranných opatření k překonání následků MU a KS a v praxi ho úspěšně realizuje. Vytváří ji veřejná správa, která zabezpečuje podmínky pro přístup občanů k informacím o rizicích vzniku mimořádných událostí, možných následcích a zároveň o přijatých opatřeních k ochraně jejich životů, zdraví, majetku a životního prostředí. Více

rozhodující roli musí sehrávat obec za pomoci složek IZS a to v informovanosti, přípravě občanů k sebeochraně a vzájemné pomoci při MU a KS. Důležitou úlohu v této oblasti plní podniková sféra a občané na základě budovaného systému ochrany obyvatelstva a v jeho rámci vymezených úkolů. Podniková sféra i veřejná správa musí motivovat a získat občany k aktivní účasti na zajišťování vlastní bezpečnosti, bezpečnosti svých zaměstnanců, spoluobčanů a blízkých. Ke kvalitní připravenosti fyzických osob je potřebné přijmout Program výchovy a vzdělávání obyvatelstva k jeho bezpečnosti a ochraně při mimořádných událostech, krizových situacích, také vzdělávat školní mládež i budoucí učitelé je nutné začlenit do studijních programů pedagogických fakult. Mezi základní organizační a technická opatření ochrany obyvatelstva patří zejména oblast varování, evakuace, ukrytí, nouzového přežití, ochrana osob před kontaminací, oblast humanitární pomoci, spolupráce s neziskovými organizacemi, informování obyvatelstva a monitorování radiační, chemické a biologické situace. (MV – GŘ HZS ČR, 2008)

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030

Klíčový dokument popisující systém ochrany obyvatelstva (dále jen OO) v celé jeho multiresortní šíři a komplexnosti. Stanovuje základní principy OO a definuje její významné oblasti a nástroje, prostřednictvím kterých je prakticky realizována. Pro zpracování Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 byla zpracována strategická analýza významných oblastí ochrany obyvatelstva za využití metody SWOT. Posuzováno bylo šest oblastí, mezi které patří síly a věcné zdroje, úkoly ochrany obyvatelstva, krizové řízení, výchova a vzdělávání, věda a výzkum, vývoj, inovace. (MV - GŘ HZS ČR, 2013)

Ochranou obyvatelstva se rozumí souhrn opatření, která přispívají k zabezpečení ochrany života, zdraví, majetku a životního prostředí. Úkoly OO neplní jen složky IZS, orgány kraje, obce, právnické a podnikající fyzické osoby (dále jen PaPFO) ale i samotní občané, kteří právě velmi často zapomínají, že mají spoluodpovědnost za ochranu života a zdraví jak svého, tak svých blízkých. Nejdůležitější příležitostí k rozvoji výchovy a vzdělávání v oblasti OO je především rozvíjení pravidelného vzdělávání v mateřských, základních a středních školách a zajištění stabilního financování, včetně optimalizace systému přípravy odborníků a ujednocením výuky na vysokých školách. Zaměřením na popularizaci výsledků činností lze dosáhnout většího

zájmu veřejnosti a tím zlepšit postavení výchovy a vzdělávání ve společnosti. (MV - GŘ HZS ČR, 2013)

1.3 Historie ochrany obyvatelstva a historický vývoj

Historii ochrany obyvatelstva je možné rozdělit do několika časových úseků, jedná se o relativně dlouhé období organizované ochrany obyvatelstva v našich zemích.

Období 1935 – 1938

- Přijetím zákona číslo 82/1935 Sb. o ochraně a obraně proti leteckým útokům se ustanovuje civilní protiletecká ochrana, jehož ústředním řízením bylo ministerstvo vnitra. K provádění zákona byly zřízeny v jednotlivých městech poradní výbory civilní protiletecké ochrany a tím skončily svoji činnost dobrovolné instituce. K hlavním úkolům nově vzniklé organizace patřilo zabezpečení obyvatelstva plynovými maskami s dostatečným počtem veřejných úkrytů.
- Civilní protiletecká ochrana představuje 1. historickou etapu existence ochrany obyvatelstva, která skončila zánikem republiky a vznikem Protektorátu Čechy a Morava a Slovenské republiky.
- K výše uvedenému roku byla vydána několik vládních nařízení a zákon číslo 75/1938, jímž se doplňuje ustanovení § 5, odst. 1 zákona o ochraně a obraně proti leteckým útokům.
- Roku 1939 skončila platnost obou zákonů (de facto), de iure v roce 1961. (Martínek et al., 2006)

Poválečné období 1945 – 1951

- Do roku 1948 likvidace civilní protiletecké ochrany, po tomto datu, snaha o její znovuvybudování. Likvidace především spočívala v odstraňování ochranných staveb, zařízení, zbytků původní organizační struktury a dalších opatření.
- Vývoj v roce 1948 zásadně ovlivnil novou formulaci obsahu civilní ochrany, jejího zabezpečení a principů její výstavby.

- V roce 1951 přijetí Vládního usnesení o civilní obraně, jehož přílohou bylo Nařízení o základních úkolech a povinnostech v civilní obraně. Pojem obrana měl zdůrazňovat širší a aktivnější činnost.
(Martínek et al., 2006)

V rozmezí let 1951 – 1957

- Vznik civilní obrany se zaměřením na ochranu proti konvenčním zbraním v případě ozbrojeného konfliktu. Také se vyznačuje svou výstavbou v duchu centralistického pojetí totalitního státu pod přímým vlivem tehdejšího Sovětského svazu. (Martínek et al., 2006)

V letech 1958 – 1975

- Civilní obrana plnila úkoly a opatření proti použití zbraní hromadného ničení.
- V roce 1958 bylo přijato Usnesení vlády republiky Československé č. 49, které nahradilo vládní usnesení z roku 1951 a jeho přílohu.
- Na začátku 60. let byl přijat zákon číslo 40/1961 o obraně Československé socialistické republiky, který obsahuje příslušná ustanovení, tím byly zrušeny některé zákony.
- V těchto letech probíhala výstavba úkrytů pro obyvatelstvo v kategorizovaných prostorech a snaha o plošné zabezpečení ochrany obyvatelstva prostředky individuální protichemické ochrany.
- V roce 1968 se promítly změny ve státoprávním uspořádání země.
(Martínek et al., 2006)

1975 – 1989

- Tato časová etapa je charakterizována přechodem civilní obrany z rezortu federálního ministerstva vnitra k rezortu federálního ministerstva obrany, také snahou o novou koncepci ochrany obyvatelstva a právně legalizovat činnost civilní obrany v období míru. (Martínek et al., 2006)

3 časové etapy 1990- 1992; 1993 – 2000 a po 1. 1. 2001

- Tyto poslední časové etapy se týkají činnosti civilní obrany a odrážejí množství systémových, organizačních a legislativních změn.

- Od roku 1993 se hovoří o civilní ochraně a po roce 2000 o ochraně obyvatelstva a bylo přijato několik usnesení a zákonů.
 - Dnem 1. 1. 2001 se ministerstvo vnitra stalo garantem civilní ochrany obyvatelstva a hlavním koordinátorem opatření.
 - Další koncepční řešení plnění úkolů ochrany obyvatelstva (civilní ochrany) směřovalo k vytvoření předpokladů pro „běžné“ využívání opatření ochrany obyvatelstva.
- (Martínek et al., 2006)

Ženevské úmluvy

- Byla projevována snaha o zlidštění válek, ale teprve až v 19. století je zaznamenán posun. Přijetím Ženevské úmluvy z roku 1864 byl položen základ systému mezinárodních smluv, které vytvářeli mezinárodně závazná pravidla pro vedení válek, kde ochrana obětí válek je chápána jako státní záležitost. Hlavní zásadou Ženevských úmluv je, že musí být respektována důstojnost lidské bytosti a musí být bez diskriminace vykonáno vše pro zmírnění utrpení všech, kteří nejsou na konfliktu přímo účastni, i těch, kteří byli z konfliktu vyřazeni kvůli nemoci, zranění či zajetí. V letech 1899, 1906 a 1929 byly Ženevské úmluvy revidovány a doplněny. Po 2. Světové válce byly na Diplomatické konferenci v Ženevě roku 1949 nově formulovány čtyři Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů. (Jukl, 2005)

1. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli,
2. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři,
3. Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci,
4. Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války.

(Jukl, 2005)

K posílení ochrany civilních osob a k rozšíření ochrany po konfliktech byla svolána Diplomatická konference, která roku 1977 přijala dva Dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám. (Jukl, 2005)

I. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. 8. 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů,

II. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. 8. 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter.

(Jukl, 2005)

Současnost

Ochrana obyvatelstva má nepostradatelné předpoklady pro svoje zabezpečení a další rozvoj. Jsou stanoveny právní normy určené pro realizaci ochrany obyvatelstva, organizační struktury pro řízení opatření ochrany obyvatelstva, pro realizaci opatření ochrany obyvatelstva jsou výkonné složky, které jsou stanoveny právními předpisy. (Martínek, 2014)

1.4 Postavení a úkoly samosprávných orgánů a fyzických osob

1.4.1 Orgány obce s rozšířenou působností

Obecní úřad obce s rozšířenou působností při výkonu státní správy kromě úkolů výše uvedených zajišťuje připravenost správního obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva. Úkoly obecního úřadu ORP plní hasičský záchranný sbor kraje (dále jen HZS kraje), který dále plní úkoly při provádění záchranných a likvidačních prací (dále jen ZaLP) stanovené Ministerstvem vnitra a podle krizového plánu ORP. Organizuje součinnost mezi obecním úřadem ORP a územními správními úřady s působností v jeho správním obvodu a ostatními obcemi, také poskytuje součinnost HZS kraje při zpracování krizového plánu kraje a při zpracování krizového plánu obce s rozšířenou působností. Obecní úřad ORP shromažďuje a používá pro zpracování vnějšího havarijního plánu (dále jen VHP) a havarijního plánu kraje (dále jen HPk) potřebné údaje, seznamuje ostatní obce, právnické a fyzické osoby ve svém správním obvodu s charakterem možného ohrožení obyvatel s připravenými ZaLP, spolupracuje při zpracování nebo zpracovává VHP, pokud to vyplývá ze zvláštního právního předpisu a zóna havarijního plánování nepřesahuje správní obvod obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Dále zajišťuje

havarijní připravenost stanovenou havarijním plánem kraje a vnějšími havarijními plány a ověřuje ji cvičeními, vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob i za stavu nebezpečí, předává údaje v ní vedené HZS kraje a vede přehled možných zdrojů rizik a v rámci prevence podle zvláštních právních předpisů odstraňuje nedostatky, které by mohly vést ke vzniku krizové situace. Obecní úřad ORP za účelem plnění úkolů zřizuje pracoviště krizového řízení. (Zákon č. 239/2000 Sb.; Zákon č. 240/2000 Sb)

Starosta obce s rozšířenou působností koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé ve svém správním obvodu, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal a zajišťuje připravenost správního obvodu ORP na řešení krizových situací. Pro koordinaci může starosta ORP použít krizový štáb své obce. Dále řídí a kontroluje přípravná opatření, činnosti k řešení krizových situací a činnosti ke zmírnění jejich následků. Zřizuje a řídí bezpečnostní radu obce s rozšířenou působností, také organizuje přípravu správního obvodu ORP na krizové situace a podílí se na jejich řešení. Po projednání v bezpečnostní radě ORP schvaluje krizový plán obce s rozšířenou působností i vnější havarijní plány. Pro území správního obvodu ORP zřizuje a řídí krizový štáb obce s rozšířenou působností, který je současně krizovým štábem pro území správního obvodu obce i provedení stanovených krizových opatření. Plní úkoly stanovené hejtmanem a orgány krizového řízení při přípravě na krizové situace a při jejich řešení a odpovídá za využívání informačních a komunikačních prostředků i pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra. (Hašková, 2012; Zákon č. 239/2000 Sb.)

1.4.2 Orgány obce

Orgány obce zajišťují připravenost obce na mimořádné události, také se podílejí na provádění ZaLP a na OO. Za tímto účelem obecní úřad při výkonu státní správy organizuje připravenost obce na MU a KS, zajišťuje varování, evakuaci a ukrytí osob, podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatelstva obce a na zajištění veřejného pořádku, dále hospodaří s materiálem civilní ochrany, vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany v obci a poskytuje hasičskému záchrannému sboru kraje podklady a informace potřebné ke zpracování HPk nebo VHP. Dále poskytuje obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podklady a informace ke zpracování krizového plánu obce s rozšířenou působností. Obecní úřad organizuje školení za

účelem seznámení právnických a fyzických osob v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZaLP, krizovými opatřeními se způsobem jejich provedením a ochranou obyvatelstva. Vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob i za stavu nebezpečí, pro kterou shromažďuje údaje, a předává údaje v ní vedené obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu se nachází. Obecní úřad je dotčeným orgánem z hlediska OO při rozhodování o umístování a povolování staveb, změnách staveb, jejich užívání a odstraňování, při rozhodování o povolení a odstraňování terénních úprav a zařízení, také plní úkoly stanovené krizovým plánem obce s rozšířenou působností. (Zákon č. 239/2000 Sb.; Zákon č. 240/2000 Sb.)

Při provádění ZaLP zajišťuje varování a připravenost obce na řešení krizových situací starosta obce. Starosta dále organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou obce s rozšířenou působností (dále jen ORP) evakuaci osob z ohroženého území obce a organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce. Je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci. Při přípravě na KS a jejich řešení může starosta obce zřídit krizový štáb obce jako svůj pracovní orgán. Za krizové situace starosta zajišťuje provedení stanovených krizových opatření v podmínkách správního obvodu obce, správní úřady se sídlem na území obce, PaPFO jsou povinny splnit stanovená krizová opatření. Starosta obce plní úkoly stanovené starostou ORP a orgány krizového řízení při přípravě na KS a při jejich řešení, dále plní úkoly a opatření uvedené v krizovém plánu ORP. Odpovídá za využívání informačních a komunikačních prostředků a pomůcek krizového řízení určených Ministerstvem vnitra. (Zákon č. 239/2000 Sb.; Zákon č. 240/2000 Sb.)

1.5 Úkoly ochrany obyvatelstva

1.5.1 Varování, vyrozumění a poskytování tísňových informací

Základní podmínkou úspěšné realizace opatření ochrany obyvatelstva v ohroženém území je včasné a správné varování a informování obyvatelstva spolu s vyrozuměním orgánů krizového řízení a složek IZS. Od roku 1991 je vybudován jednotný systém varování a vyrozumění (dále jen JSVV) obyvatelstva před hrozícím nebezpečím. JSVV je organizačně, technicky a provozně zabezpečen, který je zajištěný vyrozumívacími centry (celostátní, krajské a tzv. úrovně dalších provozovatelů), telekomunikačními

sítěmi a koncovými prvky varování a vyrozumění. Koncovými prvky varování jsou rotační sirény (elektromechanické), sirény elektronické a místní informační systémy (obecní rozhlasy připojené do jednotného systému varování a vyrozumění). V posledních letech je často využíván pojem jednotný systém varování a informování, jehož úkolem je i následné informování obyvatelstva o charakteru ohrožení a režimových opatřeních v území. (Kratochvílová, 2005)

Varování obyvatelstva

Pro ochranu obyvatelstva je jedním ze základních úkolů včasné a řádné varování a předání tísňové informace. Varování je souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečující včasné předání varovné informace o reálně hrozící nebo již vzniklé mimořádné situaci ohroženému obyvatelstvu, které zabezpečuje HZS kraje, dále pak jej zajišťují obecní úřady nebo městské úřady. Formy varování se rozdělují na několik způsobů informování, a to verbální (mluvené slovo), akustickou (zvukový signál – sirény) a optickou (TV) nebo jejich kombinací. Hlavním prvkem varování obyvatelstva při vzniku MU nebo její hrozby je jednotný akustický varovný signál, tzv. všeobecná výstraha, trvá 140 vteřin, typický jako kolísavý tón sirény, může být vysílán i třikrát za sebou po třech-minutových pauzách. Poté bezprostředně následuje mluvená tísňová informace, kterou se sdělují údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé MU a opatření k ochraně obyvatelstva. K poskytování tísňové informace se využívá i koncových prvků varování, které jsou vybaveny modulem pro vysílání hlasové informace. (Brondič, 2008)

Šíření varovné informace vychází ze zásady, že varování je věc veřejná a každý občan má právo být varován. Z tohoto pohledu je možno použít, s ohledem na charakter mimořádné situace, její rozsah a časový průběh, i na aktuální dostupnost prostředků a kanálů koncové prvky jednotného systému varování a vyrozumění, obecní a objektové rozhlas, informační kanály, mobilní rozhlašovací prostředky, osobní vyhlášení rozhlas a další technologie. (Martínek, 2003) Evropská unie nařizuje, aby do června roku 2022 členové zavedli systém varování obyvatelstva za užití mobilních sítí. (Vivier et al., 2019)

Tísňová informace

Jedná se o souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečující ihned po zaznění varovného signálu předání informací o zdroji, povaze a rozsahu nebezpečí a nutných opatření k ochraně života, zdraví a majetku především cestou hromadných sdělovacích prostředků. (Kratochvílová, 2005)

Tísňovou informací se sdělují údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již probíhající MU a údaje o opatřeních k ochraně obyvatelstva. K poskytování informací se využívají koncové prvky varování a všech hromadných informačních prostředků. Tísňová informace je sdělována bezodkladně po vyhlášení varovného signálu. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

Vyrozumění

Je souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečující včasné předání informací o hrozících nebo již vzniklé mimořádné události složkám IZS, orgánům, územní samosprávy a státní správy, PaPFO podle havarijního nebo krizového plánu. Také je součástí činností operačního a informačního střediska IZS. Organizačním opatřením se rozumí rozdělení úkolů a kompetencí, technická opatření obsahují systémy, technologie, servis, opravy, modernizace a provozní opatření znamená přípravu osob provádějící varování či vyrozumění. (Kratochvílová, 2005)

Vyrozumívací centra

Jde o místa, které jsou součástí operačních a informačních středisek (dále jen OPIS) pro technické, organizační a provozní zabezpečení varování, vyrozumění a předání tísňových informací. Zajišťují sběr, uložení a zobrazení diagnostických dat a dat získaných od koncových prvků měření. Přenos povelů z vyrozumívacích center pro aktivaci koncových prvků varování a vyrozumění zabezpečují telekomunikační sítě, kterými jsou linkové a rádiové sítě. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

1.5.2 Jednotný systém varování a vyrozumění

Infrastruktura JSVV je tvořena systémem selektivního rádiového návěštění (dále jen SSRN), který zabezpečuje ovládání koncových prvků varování a vyrozumění. Dále je tvořena koncovými prvky varování a vyrozumění, které zabezpečují vlastní varování a vyrozumění obyvatelstva. SSRN je neveřejný digitální systém, určený pro zabezpečení specifických úkolů varování obyvatelstva a vyrozumění osob zařazených do složek IZS. SSRN je budován a provozován na krajské úrovni. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

Základními prvky SSRN jsou (Vyhláška č. 380/2002 Sb.):

- Vysílací infrastruktura, která realizuje datové spoje mezi jednotlivými částmi SSRN, je tvořena sítí základových stanic.
- Zadávací terminály a přenosové cesty, umožňující vstup z vyrozumívacích center jednotlivých úrovní do SSRN.
- Koncové prvky SSRN, kterými jsou přijímače pro ovládání sirén se sirénami a dalšími prvky varování a osobních přijímačů.

Zatímco SSRN je systém jednosměrný, systémem obousměrným je monitorovací systém koncových prvků. Tento systém představuje integrální rozšíření stávajícího systému JSVV – SSRN o paralelní systém umožňující sběr, přenos, zpracování, archivaci a zobrazení informací od koncových prvků varování a koncových prvků měření. Organizace a zabezpečení JSVV je zajišťován a provozován Ministerstvem vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen MV – GŘ HZS ČR), které také stanovuje požadavky na jednotlivé prvky zařazené do systému, zajišťuje, provozuje, využívá a kontroluje infrastrukturu JSVV, jejímž prostřednictvím zabezpečuje šíření rádiového signálu. HZS kraje využívá JSVV pro přenos rozkazů k aktivaci koncových prvků varování v kraji, zapracovává způsob zabezpečení varování obyvatelstva do HPK a VHP, kontroluje funkčnost koncových prvků varování v rámci kraje, posuzuje ohrožení zastavěné plochy, nebo určené k zástavbě MU, doporučuje typ koncového prvku varování a jejich umístění. (Martínek, 2003)

Obecní úřad a starosta obce zabezpečují varování osob vyskytujících se na jejich území před hrozícím nebezpečím. Dále zajišťují a provozují koncové prvky varování podle zásad stanovených MV – GŘ HZS ČR a dle Zásad dalšího rozvoje JSVV a v místech,

kteřá nejsou pokryta varovným signálem. Náhradní způsob varování organizuje obecní úřad a to s místně příslušným HZS kraje. Varování a vyrozumění na území obce mohou realizovat také jednotky požární ochrany (dále jen JPO), jejich činnost je součástí metodického listu Bojového řádu JPO. (Šenovský, 2014)

Koncové prvky varování

Koncové prvky varování zabezpečují bezprostřední varování obyvatelstva prostřednictvím varovného signálu. Elektronické sirény a místní informační systémy umožňují předání verbální informace. Při volbě koncového prvku se zohledňuje počet obyvatel a charakter ohrožení v území. (Martínek, 2003)

Hasičský záchranný sbor kraje umísťuje koncové prvky varování na území obcí s počtem nad 500 obyvatel, v zónách havarijního plánování a v dalších místech možného vzniku mimořádné události. Varovný signál je stanovený způsob akustické aktivace koncových prvků varování obyvatelstva před hrozící nebo probíhající mimořádnou událostí. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

- Rotační sirény

Rotační sirény (dále jen ROT) mají nízké užité vlastnosti. Tvoří nejpočetnější typ koncových prvků, při správné údržbě jsou schopny poměrně dlouhé funkční životnosti. Mohou být využity ke svolání jednotek sboru dobrovolných hasičů obce a mohou být zařazeny v lokalitách s nízkou nebo blíže nespecifikovanou úrovní rizika. Principem je vznik zvuku rozkmitáním vzduchové masy rotací akustické části poháněné poháněné elektrickým motorem napájeným napětím 400V. (Generální ředitel HZS, 2008)

- Elektronické sirény

Princip spočívá v tom, že signál je elektronicky generován v tónovém generátoru řídicí jednotky, nebo je reprodukován z audiopaměti, zesílen výkonovými zesilovači a na zvuk přeměněn v elektroakustických měničích. Elektronické sirény (dále jen ENS) jsou vhodné pro lokality, kde se nachází velká koncentrace obyvatelstva na malé ploše. Výhodou je nezávislost elektrorozvodné sítě, nižší energetická náročnost a vyšší účinnost, možnost integrace s jinými systémy, možnost sdělovat verbální informace vestavěným mikrofonem, možnost autonomního systému ovládní a provádění tzv. tichého testu sirény. (Generální ředitel HZS, 2008)

- Místní informační systémy

Jde především o bezdrátové rozhlas, okrajově o rozhlas se 100V rozvody a kabelové televize. Signál je zpravidla reprodukován z audiopaměti řídicí jednotky, nebo ze zvukových souborů řídicího počítače, distribuován příslušnou technologií a na zvuk přeměněn v elektroakustických měničích. Vhodné do lokalit, kde se nachází nízká koncentrace obyvatelstva na velké ploše. U řady zařízení je možno akustický signál distribuovat až do domácností, veřejných budov atd. O varování obyvatelstva je oprávněn rozhodnout OPIS IZS, starosta obce, velitel zásahu. Kromě varovného signálu, je možné pomocí ROT, ENS a místní informační systémy (dále jen MIS) odvíjet další signály – zkušební tón a požární poplach. U ENS a MIS po zkušebním signálu následuje verbální informace „zkouška sirén“, po signálu požární poplach verbální informace „požární poplach“. Po varování by měla následovat tísňová informace, ze které se lidé dozvědí, co se stalo a kde, jaké nebezpečí hrozí, jak se mají obyvatelé zachovat. Informování obyvatelstva a za obsah těchto informací zodpovídá ten, kdo nařídil varování obyvatelstva v daném území. (Generální ředitel HZS, 2008)

Plánovací dokumentace k problematice ochrany obyvatelstva

Součástí plánů konkrétních činností HPk ve vyhlášce MV č. 328/2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, je také plán varování obyvatelstva, který obsahuje přehled vyrozumívacích center a koncových prvků varování, způsob varování obyvatelstva o možném vzniku nebezpečí, varovný signál a jeho význam a náhradní způsob varování, způsob předání tísňových informací, způsob informování o ukončení nebezpečí ohrožení a rozdělení odpovědnosti za provedení varování obyvatelstva. Plán varování a informování obyvatelstva, který je součástí VHP pro případ závažné havárie, zákon č. 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), vychází z podkladů o varování a informování obyvatelstva zabezpečovaného provozovatelem a obsahuje zvolený způsob varování a informování obyvatelstva, zabezpečení realizace zvoleného způsobu organizačními a technickými mechanismy a náhradní způsob varování a informování. Plán varování obyvatelstva, který je součástí VHP v okolí jaderného zařízení nebo pracoviště, zákon č. 263/2016 Sb. Atomový zákon, vychází z podkladů o varování

zabezpečeném držitelem povolení, obsahuje hlavní způsob varování obyvatelstva včetně popisu činnosti, kterou má obyvatelstvo po varování vykonat a náhradní způsob varování. (Vyhláška č. 328/2001 Sb.)

1.5.3 Ukrytí

Při MU, kde hrozí riziko kontaminace nebezpečnými látkami je doporučeno provést ukrytí improvizovaným způsobem, využitím přirozených ochranných vlastností staveb. Osoby vyskytující se venku nebo ve vozidlech, musí urychleně vyhledat budovu a nevycházet, dokud nebezpečí nepomine. V případě úniku nebezpečných chemických látek, je nutné zůstat v co nejvyšších patrech, v odvrácené místnosti od úniku a pokusit se místnost co nejvíce utěsnit. V případě vojenského ohrožení, lze využít k ukrytí také stálé a improvizované úkryty. Stálým úkrytem je prostor v podzemní části stavby. Pro stálé úkryty platí, že musí být vybaveny filtroventilačním zařízením, jsou vedeny v evidenci stálých úkrytů, kterou vede HZS a obecní úřad. Stálé úkryty jsou určeny k ochraně obyvatelstva proti účinkům zbraní hromadného ničení. Vlastník stálého úkrytu je podle stavebního zákona povinen udržovat stavbu v dobrém stavebním stavu tak, aby nedošlo k jejímu znehodnocení a ohrožení jejího vzhledu. Také nesmí dojít ke změně charakteru stavby ve vztahu k jejímu účelu. Pokud se zjistí, že stavebně technický stav stálého úkrytu by mohl vést k ohrožení ukryvaných osob, je to důvod k vyřazení stálého úkrytu z evidence. (Pacinda, 2010)

Odpovědnost za zpohotovnění stálých a zbudování improvizovaných úkrytů mají starostové obcí, statutární zástupci PaPFO a fyzické osoby, který jsou vlastníci stálých úkrytů nebo budov určené plánem ukrytí ke zřízení improvizovaného úkrytu. Odpovědnost za informování o způsobech ukrytí při MU mají obce. (MV - GŘ HZS ČR, 2001; Pacinda, 2010)

Plánovací dokumentace k problematice ukrytí

HPk obsahuje plán ukrytí obyvatelstva, Vyhláška MV č. 328/2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, stanovuje zásady zabezpečení ukrytí, přehled stálých úkrytů po správních obvodech ORP, přehled vhodných prostorů pro vybudování improvizovaných úkrytů a rozdělení odpovědnosti

za ukrytí obyvatelstva. V případě závažné havárie, zákon č. 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), jsou zpracovány zásady pro ukrytí obyvatelstva s využitím ochranných vlastností staveb, které obsahují způsoby využití ochranných vlastností staveb v zóně havarijního plánování (dále jen ZHP) a zásady chování obyvatelstva při ukrytí s využitím ochranných vlastností staveb. VHP v okolí jaderného zařízení nebo pracoviště, zákon č. 263/2016 Sb. Atomový zákon, obsahuje plán ukrytí obyvatelstva s uvedením způsobu vhodného ukrytí osob v ZHP, zásad pro chování obyvatelstva při ukrytí a zásad zásobování ukrytého obyvatelstva potravinami a vodou. (Vyhláška č. 328/2001 Sb.)

1.5.4 Individuální ochrana

Prostředky improvizované ochrany dýchacích cest a povrchu těla jsou nezbytné použít v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek. Základním principem je využití vhodných oděvních součástí, které jsou k dispozici v každé domácnosti a pomoci kterých je možné chránit jak dýchací cesty, tak celý povrch těla. Při použití těchto prostředků je nutné dbát na několik zásad. Celý povrch těla musí být zakryt, žádné místo nesmí zůstat nepokryté, všechny ochranné prostředky je nutné co nejlépe utěsnit, k dosažení vyšších ochranných účinků kombinovat více ochranných prostředků nebo použít oděv v několika vrstvách. Při stavu ohrožení státu a válečném stavu se provádí výdej prostředků individuální ochrany (dále jen PIO) pro vybrané kategorie osob. Jedná se zejména o dětské ochranné vaky pro děti do 1,5 roku, dětské ochranné kazajky pro děti od 1,5 do 6 let, dětské ochranné masky pro děti od 1,5 do 18 let, ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních a ochranné masky pro doprovod výše uvedených osob. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

Distribuce a výdej PIO budou provedeny v souladu s plány souvisejícími s přechodem státu do stavu ohrožení státu a válečného stavu. Vlastní výdej PIO budou provádět zařízení civilní ochrany pro zabezpečení výdeje PIO, která budou zřizována při nárůstu hrozby ozbrojeného konfliktu ve všech školských, zdravotnických a sociálních zařízeních a u obecních úřadů. Rozvoz PIO z centrálních skladů HZS ČR bude zabezpečen smluvními dopravci. Odpovědnost za informování obyvatelstva o

způsobech individuální ochrany má příslušný obecní úřad. Odpovědnost za upřesňování údajů o potřebném množství prostředků pro vybrané kategorie obyvatelstva má HZS kraje. Odpovědnost za výdej určeným kategoriím obyvatelstva má zřizovatel zařízení civilní ochrany pro zabezpečení výdeje PIO. (Vyhláška č. 380/2002 Sb)

Plánovací dokumentace k problematice individuální ochrany

Plán individuální ochrany obyvatelstva je zpracován v HPk, Vyhláška MV č. 328/2001 (MV - GŘ HZS ČR, 2015) o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, obsahuje způsob improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla, množství a strukturu PIO pro vybrané kategorie osob a místa jejich uskladnění, zabezpečení a způsob provedení výdeje, rozdělení odpovědnosti za provedení individuální ochrany obyvatelstva. Ve VHP pro případ závažné havárie, zákon č. 224/2015 Sb. (MV - GŘ HZS ČR, 2016) o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb. (Navrátil – není rok), o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), jsou pro potřeby ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla zpracovány zásady, které obsahují možnosti a způsob použití prostředků improvizované ochrany. PIO osob, který je součástí VHP pro okolí jaderného zařízení nebo pracoviště, zákon č. 263/2016 Sb. atomový zákon, obsahuje možnosti a způsob použití improvizovaných prostředků k ochraně dýchacích cest, očí a povrchu těla, množství a strukturu PIO, místa jejich uskladnění a zabezpečení jejich výdeje a způsob nakládání s použitými PIO. (MV - GŘ HZS ČR, 2015; Pacinda, 2010)

1.5.5 Evakuace

Jedním ze základních prostředků ochrany obyvatelstva a nejdůležitějších alternativ ochranných opatření je evakuace. Je souhrnem opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených MU do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. Vztahuje se na všechny osoby v místech ohrožených MU, s výjimkou těch, kteří se podílí na záchranných pracích, řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou

neodkladnou činností. Plánuje se přednostně pro vybrané skupiny obyvatelstva, které nejsou schopny samostatně dostatečně rychle reagovat na MU nebo KS. Jsou jimi děti do 15let, osoby umístěné v sociálních zařízeních, pacienti ve zdravotnických zařízeních, osoby zdravotně postižené a doprovod výše uvedených osob. (Penuel et al., 2013) Rodiny by ideálně měly být evakuovány jako jeden celek, nicméně v případě rozdělení je vhodné, aby jednotliví členové rodiny měli povědomí o tom, kde se zbytek jeho rodiny nachází a měli možnost s nimi komunikovat (Zeigler et al., 1983). Evakuace je jedním z neúčinnějších opatření, která se používají při ochraně obyvatelstva. Provádí se za předpokladu dlouhodobého či zásadního zhoršení životních podmínek. Evakuaci lze rozdělit podle různých hledisek (Franzese, 2008):

- Objektová evakuace – evakuace zahrnující opatření pro obyvatelstvo jedné obytné budovy nebo malého počtu obytných budov, administrativních a správních budov, technologických provozů nebo celků.
- Plošná evakuace – jedná se o evakuační opatření pro obyvatelstvo celého urbanistického celku nebo jeho části, nebo pro větší území.

Podle doby trvání můžeme opatření rozdělit (MV - GŘ HZS ČR, 2015):

- Krátkodobá – je nutné odebrat do dostatečné vzdálenosti od nebezpečí na krátký časový úsek. (Penuel et al., 2013) Pro evakuované obyvatelstvo není potřeba náhradní ubytování, zásobování teplými nápoji, dekami, atd.
- Dlouhodobá – MU nebo KS vyžaduje více jak 24 hodinový pobyt mimo domov, pro evakuované obyvatelstvo bez možnosti vlastního ubytování, se zabezpečuje nouzové ubytování a v potřebném rozsahu opatření k zajištění nouzového přežití obyvatelstva a zajištění základních životních potřeb

Podle způsobu realizace evakuaci můžeme rozdělit na (MV - GŘ HZS ČR, 2015):

- Neřízenou – obyvatelstvo opouští o své vůli místo ohrožení s cílem zajistit si náhradní ubytování, orgány odpovědné za evakuaci udržují kontrolu nad samovolnou evakuací a usměrňují ji tak, aby nebylo narušeno provádění ZaLP.
- Řízená – orgány odpovědné za evakuaci ji řídí a ovlivňují, evakuované osoby se přemísťují pěšky, vlastními nebo určenými dopravními prostředky.

Plánování evakuace

Plán evakuace obyvatelstva, součást HPk je základním plánovacím dokumentem v oblasti evakuace, Vyhláška MV č. 328/2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. Obsahuje zásady pro provádění evakuace, rozsah evakuačních opatření, zabezpečení evakuace, orgány pro řízení evakuace a způsob jejich vyrozumění a rozdělení odpovědnosti za provedení evakuace. Ve VHP pro případ závažné havárie, zákon č. 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), se pro potřeby evakuace osob zpracovává evakuační plán, který obsahuje - seznam sil a prostředků, které zabezpečí evakuaci; způsob jejich vyrozumění, vybavení, přípravy a povolání; počty osob k evakuaci a místa, odkud a kam budou evakuovány; počty osob vyžadujících zvláštní péči, systém řízení hromadné evakuace a samovolné evakuace; popis doporučeného evakuačního zavazadla; systém evidence evakuovaných osob; evakuační trasy a jejich zabezpečení a přehled nouzového ubytování evakuovaných a navazujících opatření k zajištění nouzového přežití. Plán evakuace osob, který je součástí VHP pro okolí jaderného zařízení nebo pracoviště, zákon č. 263/2016 Sb. atomový zákon, obsahuje zásady provádění evakuace, předpokládané počty evakuovaných osob, rozsah evakuačních opatření, zabezpečení evakuace, orgány pro řízení evakuace a způsob jejich vyrozumění, rozdělení odpovědnosti za provedení evakuace. Zpracovatel evakuačního plánu zajišťuje mediální zabezpečení evakuace, které zahrnuje zabezpečení varování obyvatelstva, vydání návodů pro chování obyvatelstva a následné předání potřebných tísňových informací. (MV - GRH HZS ČR, 2015)

Způsob zabezpečení evakuace

Pořádkové zabezpečení - evakuace zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy a zahrnuje zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti v průběhu celé evakuace. (Vyhláška č. 380/2002 Sb)

Dopravní zabezpečení - evakuace zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy. U organizované hromadné přepravy osob zabezpečuje zásobování pohonnými hmotami. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

Zdravotnické zabezpečení – evakuace, která zahrnuje zabezpečení poskytování předlékařské zdravotnické pomoci, převozu do zdravotnických zařízení a zabezpečení hygienicko-epidemiologických opatření a také zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy a poskytovateli zdravotních služeb. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

Zabezpečení ubytování, zásobování a distribuce - zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu na základě uzavřených smluv nebo na základě mimořádných pravomocí. Zahrnuje v první řadě zabezpečení nouzového stravování a zásobování pitnou vodou, potravinami a nouzovými přídělky předmětů nezbytných k přežití. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

Orgány pro řízení evakuace

Při přípravě či realizaci bezproblémové evakuace jsou orgány evakuace pověřeny zabezpečením jejího průběhu. Tyto orgány je možné rozdělit na vyšší stupeň, kterým je pracovní skupina krizového štábu a na nižší stupeň, kterým je evakuační a přijímací středisko. (Ficek, 2014)

Stálá pracovní skupina krizového štábu

Stálá pracovní skupina krizového štábu zajišťuje zejména řízení průběhu evakuace, koordinaci přepravy do evakuačních středisek a její řízení z nástupních stanic hromadné přepravy, dopravní prostředky a jejich přerozdělování, řízení nouzového zásobování pro obyvatelstvo, koordinaci činnosti evakuačních středisek a přijímacích středisek, spolupráci s orgány veřejné správy a s organizacemi (zdravotní, humanitární) a dokumentování celého průběhu evakuace. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

Evakuační středisko

Umisťuje se mimo evakuační prostor a je zřetelně označené nápisem, případně mezinárodně platným rozeznávacím znakem civilní obrany. Zajišťuje zejména řízení přepravy z míst shromažďování do evakuačního střediska s využitím dostupných dopravních prostředků, vedení evidence o příjmu evakuovaných osob a poskytování pomoci při slučování evakuovaných rodin, přerozdělování evakuovaných osob do předurčených příjmových oblastí, vytvoření a označení místa pro podávání základních informací v prostoru evakuačního střediska, první zdravotnickou pomoc, popřípadě přednemocniční neodkladnou péči a převoz zraněných nebo nemocných do

zdravotnických zařízení, vytýčení tras k nástupním stanicím hromadné přepravy, nocleh a stravování pro personál a evakuované obyvatelstvo, které se zdrží v evakuačním středisku déle než 12 hodin, udržování veřejného pořádku v prostoru evakuačního střediska, podávání informací o průběhu evakuace pracovní skupině krizového štábu. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

Přijímací středisko

Přijímací středisko zajišťuje příjem evakuovaných osob, přerozdělení evakuovaných osob do předurčených cílových míst přemístění a míst nouzového ubytování, první zdravotnickou pomoc a případný odvoz nemocných do vyčleněných zdravotnických zařízení, informování orgánů o průběhu evakuace, informování evakuovaných osob, zejména o místě nouzového ubytování a stravování, informování orgánů veřejné správy, dotčených evakuačními opatřeními, o počtech a potřebách evakuovaných osob. Evakuační středisko může plnit funkci přijímacího střediska nebo být i místem nouzového ubytování. (Řehák, 2012)

Odpovědnost za provedení evakuace

V případě MU obecní úřady zajišťují varování, evakuaci a ukrytí před hrozícím nebezpečím. Evakuaci osob z ohroženého území organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou ORP starosta obce. Při provádění ZaLP je velitel zásahu oprávněn zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu a nařídit, aby místo zásahu opustila osoba, jejíž přítomnost není potřebná, nařídit evakuaci osob, popřípadě stanovit i jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví. Evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva organizuje a koordinuje HZS kraje. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

1.5.6 Nouzové přežití

Jde o soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších zainteresovaných subjektů a samotných občanů prováděných s cílem minimalizovat negativní dopady MU na zdraví a životy postiženého obyvatelstva. Mnohdy je realizováno v návaznosti na provedenou evakuaci. Opatření nouzového přežití jsou součástí HPk a zahrnují nouzové ubytování, nouzové zásobování základními potravinami a pitnou vodou, nouzové

dodávky energií, nouzové základní služby obyvatelstvu a organizování humanitární pomoci. Problematika nouzového přežití je upravena jak příslušnými právními předpisy, tak řadou dokumentů nelegislativního charakteru. (Štětina, 2014)

Nouzové zásobování potravinami

K zabezpečení stravování mohou být využívána především stálá stravovací zařízení, mobilní stravovací zařízení a hromadné výdejny stravy. Jejich seznam je přílohou plánu nouzového přežití obyvatelstva, součástí HPk. Nouzové stravování předpokládá určitou redukci množství a složení stravy, pitné vody i výběru jídel, příprava dietní stravy by měla být zabezpečena také. (Foldyna, 2007)

Nouzové ubytování

Nouzové ubytování je přednostně poskytováno v budovách a zařízeních, které jsou v majetku obcí, měst či krajů, např. školy, ubytovny, tělocvičny atd., kde je možné připravovat nebo upravovat stravu, zabezpečit její vydávání ve stálých jídelnách a musí být vybavena dostatečnou kapacitou sociálních zařízení. Také je možné k nouzovému ubytování využít i soukromých zařízení, např. hotely, ubytovny, kempy, soukromé domy apod., u kterých se ovšem předem musí stanovit způsob financování poskytnutých služeb. HZS kraje zpracovává seznam vhodných objektů. Seznam je součástí plánu nouzového přežití obyvatelstva. (Foldyna, 2007)

Nouzové zásobování pitnou vodou

Tím se rozumí zabezpečení pitné vody pro obyvatelstvo v množství nezbytném pro jeho přežití a po nezbytně nutnou dobu potřebnou pro obnovení funkce běžného zásobování pitnou vodou. Systémem nouzového zásobování vodou je souhrn věcných, materiálních, technických a personálních prostředků vlastníků a provozovatelů vodovodů pro veřejnou potřebu a prostředků uložených v pohotovostních zásobách, jakož i soubor organizačních opatření pro koordinaci jejich činnosti při nouzovém zásobování vodou při vzniku MU a za krizových stavů. (Kratochvílová, 2005)

Doporučené dávky pitné vody jsou v rozsahu 5 litrů na osobu a den po dobu prvních dvou dnů a 10 – 15 litrů na osobu a den třetí a další dny s tím, že požadavky na jakost vody mohou být v podmínkách nouzového zásobování vodou odlišné od požadavků na jakost vody pitné. Organizuje a koordinuje hejtman nebo HZS kraje při řízení zásahu

složek IZS. Nouzové zásobování vodou se zajišťuje pro obyvatele na celém území do doby, kdy je obnovena funkčnost standardních dodávek. HZS kraje má proto s hlavními dodavateli pitné vody podepsány dohody o poskytnutí osobní věcné nebo věcné pomoci k zajištění dodávek pitné vody do míst ohrožených či zasažených MU, včetně poskytnutí techniky. HZS kraje plánuje opatření nouzového zásobování vodou v rámci plánu nouzového přežití obyvatelstva a v krizovém plánu kraje a ORP rozpracováním typového plánu pro řešení krizové situace „Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu“. V havarijních a krizových plánech obsahuje postupy a opatření pro řešení MU a KS, např. snížení hladiny vody ve zdroji vody vlivem extrémního sucha, zhoršení kvality vody ve zdroji způsobené živelnou událostí, kontaminací škodlivými látkami či organismy vlivem havárie nebo terorismu, přerušení dodávky elektrického proudu, závažného poškození vodovodních potrubí, vodojemů, úpraven vod, čerpacích stanic a dalších součástí a zařízení vodovodů či nedostatku provozních hmot a jiných závažných zásahů do vodovodů. (Kratochvílová, 2005)

Do havarijních a krizových plánů se do systému nouzového zásobování vodou zahrnují územně příslušní vlastníci a provozovatelé vodovodů včetně jejich dostupných technických prostředků a zařízení. Do krizových plánů se zahrne přednostní nouzové zásobování vodou správních úřadů, školských, zdravotnických, sociálních, ubytovacích a obdobných stálých zařízení, ozbrojených sil a bezpečnostních sborů ve stálých objektech a v nezbytném rozsahu také prvků kritické infrastruktury. (Kratochvílová, 2005)

Nouzové dodávky energií

Týkají se elektrické energie, plynu a tepla. Prioritou je třeba zabezpečit zásobování zdravotnických zařízení, sociálních zařízení a objektů s nouzově ubytovanými osobami. Elektrická energie pro obyvatelstvo bude dodávána podle příslušného regulačního a vypínacího plánu na základě konkrétní situace. HZS kraje může při plánování opatření vést evidenci prioritních objektů k obnovení dodávky nebo k zajištění náhradního zdroje energie a dostupných/potřebných technických prostředků na území kraje. HZS kraje má v ochraňování i výkonné náhradní proudové zdroje, které je možno nasadit k zajištění dodávky proudu např. v nemocnicích, domovech s pečovatelskou službou atd. (Kratochvílová, 2005)

Plyn se dodává podle omezujících otopových křivek, které umožní vytápění objektů na minimální teplotu nebo havarijního odběrového stupně, který představuje zastavení dodávky odběratelům všech kategorií. Velkoodběratelům pro výrobní účely se plyn dodává podle omezujících odběrových stupňů. Dodávka tepla pro obyvatelstvo je prováděna na základě regulačního plánu podle odběrových diagramů k jednotlivým regulačním stupňům. Při regulaci odběru tepla se berou v úvahu potřeby zdravotnictví, školství, potravinářství atd. HZS kraje vede seznam kontaktů na havarijní služby jednotlivých dodavatelů energií pro území daného kraje. S významnými dodavateli energií má HZS ČR sepsány dohody o spolupráci při přípravě na řešení a při řešení MU a KS. (Kratochvílová, 2005)

Nouzové základní služby obyvatelstvu

Mezi zabezpečení základních služeb obyvatelstvu patří ošacení, hygienické potřeby, lékárny, veterinární ambulance, sklenářství, pokrývačství, truhlářství, prádelny a čistírny, tuhá paliva, pohonné hmoty, pohřební služby a jiné služby. HZS kraje může s některými významnými dodavateli uzavřít písemnou dohodu a sjednat tak předem způsob a rozsah pomoci. Přehled zdrojů na území kraje je uveden v HPk, v krizovém plánu a v informačním systému Argis. Významnou oblastí základních služeb obyvatelstvu je nepřetržitě zajištění poskytování potřebných sociálních služeb, např. osobní asistence, pečovatelská služba, sociálně-zdravotní služby apod. a to jak na postiženém území, tak i v místech, kam byli občané evakuováni. (Foldyna, 2007)

Poskytování humanitární činnosti

Je to souhrn opatření v materiální, duchovní, zdravotní, sociální a právní oblasti, které poskytují jednotlivci, skupiny, spolky, státní i nestátní organizace ve prospěch obyvatelstva postiženého následky MU nebo KS. Cílem je zlepšení životních podmínek obyvatelstva. Humanitární pomoc lze poskytovat ve formě materiální, finanční, poradenské, psychosociální i duchovní. (Mika, 2012)

Humanitární pomoc poskytovaná do zahraničí, jako forma zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací, může mít formu vyslání záchranné jednotky, vyslání odborníků, poskytnutí odborných informací či poskytnutí humanitární pomoci. ČR má pro tyto případy k dispozici odborníky, vyškolené v rámci Mechanismu EU, a několik tzv. modulů. Úkoly v oblasti poskytování humanitární pomoci do zahraničí plní

MV. Humanitární pomoc na území ČR poskytují orgány státní správy a orgány územních samosprávných celků, PaPFO a sdružení občanů, skupiny osob a jednotlivci na základě výzev nebo z vlastní iniciativy formou nabídek. Přehled těchto nabídek a požadavků vedou státní orgány, orgány územních samosprávných celků a humanitární organizace. Sbírky pro humanitární pomoc organizují humanitární organizace na základě aktuálních požadavků z postižených oblastí. Zajišťuje se tak, aby nedošlo k jejímu zneužití či znehodnocení. Bezodkladně se řeší místo určení, způsob doručení adresátům a výdej příjemcům humanitární pomoci. HZS kraje má při poskytování humanitární pomoci nezastupitelnou roli. Podílí se cestou velitele zásahu a účastí na jednáních krizového štábu ORP na zjišťování potřeb obyvatel na postiženém území, navrhuje priority zajištění humanitární pomoci na dotčeném území předsedům krizových štábů krajů, ORP a je schopen koordinovat distribuci humanitární pomoci tak, aby pomoc byla efektivní a včasná. Pro některé typy MU nebo KS, jejichž vznik, rozsah a následky nelze z hlediska prostoru a času předvídat jsou v rámci HZS ČR připravena opatření k nouzovému přežití postiženého obyvatelstva, a to na centrální, krajské a územní úrovni. (MV - GŘ HZS ČR, 2015)

Centrální úroveň - jsou plánovány materiální základny humanitární pomoci (dále jen MZHP) s kapacitou pro 1650 osob. Celkem 11 souprav MZHP, každá o kapacitě 150 osob. V působnosti Ministerstva obrany (vyčleněné odřady Armády ČR) jsou k dispozici další ubytovací kapacity pro 1800 osob. (MV - GŘ HZS ČR, 2015)

Krajská úroveň - u HZS krajů je plánováno celkem 15 ks mobilních kontejnerů nouzového přežití. Kontejner nouzového přežití je určen pro 25 až 50 osob a slouží ke krátkodobému rychlému poskytnutí, účinné a neodkladné pomoci obyvatelstvu postiženému MU. V případě potřeby může sloužit jako zázemí pro štáb velitele zásahu nebo zasahujících složek IZS. Kontejnery mají stejné základní parametry, které v případě potřeby umožňují jejich vzájemné propojení (stavební, elektrické) za účelem navýšení kapacity. (MV - GŘ HZS ČR, 2015)

Územní úroveň - u HZS krajů jsou vytvořeny soupravy materiálu nouzového přežití, pro 20 osob k okamžitému použití, v počtu stanic HZS kraje a pro 50 osob k následnému použití, v počtu územních odborů HZS kraje. Soupravy jsou uloženy v místě dislokace stanice a územního odboru HZS kraje nebo je lze uložit v objektu mimo dislokaci stanice nebo územního odboru HZS kraje (sklady skladovacího a opravárenského

zařízení HZS ČR. O použití soupravy nebo její části rozhoduje na základě vzniklé situace velitel zásahu, řídicí důstojník nebo ředitel HZS kraje. Za účelem zabezpečení základních životních obyvatelstvu v případě vzniku MU nebo KS, a to na nezbytně nutnou dobu je vytvořené zařízení, tzv. materiální základna humanitární pomoci. O jejím vybudování rozhoduje generální ředitel HZS ČR nebo řídicí důstojník MV- GŘ HZS ČR. Za zřízení, rozvinutí a provozování MZHP odpovídá HZS kraje, v jehož územní působnosti bude MZHP zřizována. Za vybudování, provozování a likvidaci MZHP odpovídá vedoucí MZHP, určený ředitelem příslušného HZS kraje, nebo velitelem Záchraného útvaru HZS ČR. Doporučený počet osob pro budování MZHP je 40. (MV - GŘ HZS ČR, 2015)

Odpovědnost za provedení opatření nouzového přežití

Humanitární pomoc, evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva organizuje a koordinuje HZS kraje. Na zajištění se podílí i obecní úřad, kde činnost obce organizuje starosta obce. (MV - GŘ HZS ČR, 2015)

Orgány pro řízení opatření nouzového přežití

Plnění opatření zajišťují pracovní skupiny krizových štábů (dále jen KŠ) kraje, ORP a obcí, evakuační střediska, případně přijímací střediska nouzově ubytovaných osob. Pracovní skupiny KŠ zajišťují řízení průběhu plnění opatření nouzového přežití, zásobování potravinami, pitnou vodou, ošacením, hygienickými potřebami pro nouzově ubytované osoby, včetně dopravních prostředků pro přepravu, koordinaci a řízení přepravy humanitární pomoci, zabezpečení dodávky náhradních zdrojů elektřiny do míst nouzově ubytovaných osob, spolupráci s orgány veřejné správy a se zdravotnickými, humanitárními a církevními organizacemi, dokumentování průběhu plnění opatření nouzového přežití obyvatelstva. (MV - GŘ HZS ČR, 2015)

Plánovací dokumentace k problematice nouzového přežití

Na evakuaci obyvatelstva navazují opatření nouzového přežití, které jsou rozpracována v Plánu nouzového přežití, který je součástí HPk, Vyhláška MV č. 328/2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. Plán nouzového přežití obsahuje: nouzové ubytování, nouzové zásobování potravinami,

nouzové zásobování pitnou vodou, nouzové základní služby obyvatelstvu, nouzové dodávky energií, organizování humanitární pomoci a rozdělení odpovědnosti za provedení opatření pro nouzové přežití obyvatelstva. (Vyhláška č. 328/2001 Sb.)

1.6 Informovanost obyvatelstva obecně

V současné době informovanost o mimořádných událostech není na mnoha místech na potřebné úrovni. Přitom je třeba zdůraznit, že oblast krizového řízení a havarijního plánování je velmi důležitá, protože včasné a dostatečné informace ohroženému nebo již postiženému obyvatelstvu mimořádnou událostí či krizovou situací mohou zachránit lidské životy, zdraví osob, nebo životy a zdraví hospodářských zvířat. K ochraně a ke zmírnění nepříznivých následků životního prostředí ale i majetkových škod je nezbytná rychle poskytnutá informace. Poskytnutí informace ale je jen počátečním stadiem celého procesu přípravy obyvatelstva a k dosažení této přípravy jsou nutné ještě další podstatné kroky. Obyvatelstvo musí dostat veškeré potřebné a důležité informace k dispozici včas, ale také by se s nima mělo ve vlastním zájmu v dostatečné míře seznámit. Tím získá jisté základní vědomosti. Než se do ohroženého nebo zasaženého prostředí dostane profesionální pomoc, především v prvních a kritických momentech jde o proces svépomoci či vzájemná pomoci. Tento kritický čas je někdy označován jako 10 – 15 minut pro život a tím jsou občané zpravidla odkázáni na sebe. K získání dostatečných dovedností a trvalých návyků to vyžaduje aktivní přístup k celému procesu přípravy obyvatelstva. Bohužel, veřejnost v dnešní době neumí docenit, že získání informací, dovedností a návyků je pro jejich vlastní prospěch a podstatně to zlepšuje spolupráci mezi obyvatelstvem a záchrannými složkami. (Horák, 2006)

2 Cíl práce a výzkumná otázka

Cíl práce

Ve své bakalářské práci se budu zabývat problematikou informovanosti obyvatelstva na úseku ochrany obyvatelstva na webových stránkách obcí a krajů. Cílem bakalářské práce je zhodnotit poskytované informace obyvatelům na webových stránkách ORP na území Jihočeského kraje. Zaměřím se především na to, jak lidé vnímají přehlednost webových stránek, jestli jsou schopni najít veškeré informace, které potřebují, nebo jen ty, které je zajímají. Zaměřím se také na fakt, jestli lidé vědí, jak se zachovat při konkrétních mimořádných událostech či krizových situacích, prověřím tak jejich informovanost v této problematice.

Výzkumná otázka

Pro tuto práci byla stanovena následující výzkumná otázka:

„Jaká je úroveň informací poskytovaných obyvatelstvu na úseku ochrany obyvatelstva na webových stránkách ORP na území Jihočeského kraje?“

3 Operacionalizace pojmů použitých v cíli práce

Pro účely této bakalářské práce byly definovány následující pojmy:

Ochrana obyvatelstva zahrnuje plnění úkolů civilní ochrany, a to zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku podle zákona č. 239/2000 Sb.

Mimořádnou událost definujeme podle zákona č. 239/2000 Sb. jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Krizovou situací se podle zákona č. 240/2000 Sb. rozumí mimořádná událost (viz. výše), narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.

4 Metodika

Cílem této bakalářské práce bylo shromáždění a následná analýza údajů, poskytovaných obyvatelstvu na webových stránkách obcí na úseku ochrany obyvatelstva v Jihočeském kraji. Na Jihočeský kraj se výzkum zaměřuje, jelikož se jedná o mé rodné bydliště i místo studia a k jeho realizaci je potřeba jednotlivé obce navštívit. K naplnění cíle, odpovědět na výzkumnou otázku „*Jaká je úroveň informací poskytovaných obyvatelstvu na úseku ochrany obyvatelstva na webových stránkách ORP na území Jihočeského kraje?*“, byly stanoveny dva výzkumy.

4.1 Výzkum č. 1

Výzkumem č. 1 byla analýza webových stránek obcí s rozšířenou působností, která byla rozdělena do několika fází.

Současný stav ORP a obcí na území Jihočeského kraje zhodnocuje Tabulka 1. V rámci zadání bakalářské práce byla oblast výzkumu zaměřena pouze na vybrané ORP Jihočeského kraje.

Ze sedmnácti ORP nacházejících se na území Jihočeského kraje bylo náhodným výběrem v Excelu vybráno 10 z nich – ty, které byly vybrány náhodným výběrem, jsou zvýrazněny modře. Pro náhodný výběr si jednotlivé ORP označíme jako OBJEKT, OBJEKT 1,2,3 atd.. Pro každou položku přiřadíme náhodnou hodnotu pomocí funkce NÁHODNÉ ČÍSLO. V dalším sloupci pomocí funkce RANK určíme pořadí tohoto náhodného čísla a rovnou toto pořadí porovnáme pomocí funkce KDYŽ, s počtem objektů, které chceme do výběru zařadit. U každého objektu pak vidíme, jestli je do výběru zařazený nebo není.

Tabulka 1 Přehled obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje

ORP	Počet obcí	Počet obyvatel	Rozloha (km ²)
Blatná	26	13 787	279
České Budějovice	79	157 925	924
Český Krumlov	31	41 700	1 130
Dačice	23	19 210	472
Jindřichův Hradec	58	47 377	934
Kaplice	15	19 426	485
Milevsko	26	18 476	385
Písek	49	52 265	742

Prachatice	44	33 292	840
Soběslav	31	21 957	324
Strakonice	69	45 271	574
Tábor	79	80 412	1 002
Trhové sviny	16	18 815	452
Třeboň	25	24 772	538
Týn nad Vltavou	14	14 104	262
Vimperk	21	17 420	535
Vodňany	17	11 625	179

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/jihocesky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti/>

Druhá fáze spočívala v samotném posouzení informací prostřednictvím analýzy webových stránek všech ORP na území Jihočeského kraje na úseku ochrany obyvatelstva. Byla zvolena kritéria a podkritéria pro posouzení informací poskytovaných na webových stránkách.

Jednotlivá kritéria zobrazuje:

K1: informace o mimořádných událostech - bylo posuzováno, zda se na webových stránkách vyskytují informace o povodni (podkritérium K1.1), požáru (podkritérium K1.2), epidemii (podkritérium K1.3), enzootii (podkritérium K1.4)

K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie

K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody

K4: metodické postupy v případě narušení tepla

K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva – bylo posuzováno, zda se na webových stránkách vyskytují informace o varování (podkritérium K5.1), evakuaci (podkritérium K5.2), ukrytí (podkritérium K5.3), improvizované ochraně (podkritérium K5.4)

K6: informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo.

Výsledky jsou zapracovány do Tabulky 2, kdy u každého stanoveného kritéria a podkritéria je uvedeno, zda je splněno či nikoliv.

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit poskytované informace obyvatelům na webových stránkách ORP na území Jihočeského kraje. K naplnění cíle, a zodpovězení výzkumné otázky „*Jaká je úroveň informací poskytovaných obyvatelstvu na úseku ochrany obyvatelstva na webových stránkách ORP na území Jihočeského kraje?*“, bylo potřebné jednoznačně zhodnotit poskytované informace. Pro tento účel jsem zvolila procentuální hodnocení. V případě, kdy informace k danému kritériu na webových stránkách byly nalezeny, hodnotila jsem je 100 %. V opačném případě pak 0 %. Výsledné procentuální zhodnocení je uvedeno v Tabulce 3.

4.2 Výzkum č. 2

Výzkum č. 2 byl realizován formou dotazníkového šetření.

Charakteristika dotazníku

Dotazník se skládá z dvaceti-tří otázek, které vedly ke zjištění, v jakém rozsahu je obyvatelstvo informováno ohledně problematiky ochrany obyvatelstva a zda ví, kde takové informace najít. Některé otázky ohledně informovanosti se týkaly určitých tematických oblastí. Otázky č. 1 - 5 se týkaly základních údajů týkající se osoby vyplňující dotazník, otázky č. 6 – 11 se týkaly webových stránek obce tazajícího se korespondenta ohledně znalosti, navštěvovanosti a porozumění. U otázek č. 12 – 15 se zjišťovaly zveřejněné informace ohledně daných mimořádných událostí i krizových situací a jednalo se o povodně, požáry, epidemie, epizootie. Otázky ohledně metodických postupů u výpadku elektrické energie, narušení dodávek pitné vody a tepla jsou očíslovány 16 – 18. Otázky č. 19 – 22 se ptají korespondentů na zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - varování, evakuace, ukrytí, a improvizovaná ochrana. Poslední otázka č. 23 zjišťuje, zda jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o konaných seminářích problematiky ochrany obyvatelstva. K naplnění daného cíle vedlo 18 otázek.

Vyhodnocení dotazníkového šetření bude znázorněno grafy.

Charakteristika zkoumaného souboru

Do měst Blatná, České Budějovice, Český Krumlov, Kaplice, Písek, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou a Vodňany bylo rozdáno celkem 150 kusů dotazníků (100 %), do každého města 15 ks. Ke zpracování dat a vyhodnocení dotazníkového šetření, které proběhlo ústní formou, bylo využito všech 112 vrácených dotazníků (75 %).

Zkoumaný soubor tvořilo 76 žen (70 % dotazovaných) a 36 mužů (33 % dotazovaných). Ve věkovém rozhraní 15 – 19 let (27 respondentů – 24 %); 20 – 29 let (51 respondentů – 46 %); 30 – 49 let (26 respondentů – 23 %); 50 let a výše (8 respondentů – 7 %). Z toho dosahovali vzdělání: základní vzdělání (6 respondentů – 5 %); střední vzdělání bez výučního listu (11 respondentů – 10 %); střední vzdělání s výučním listem (24 respondentů – 21 %); střední vzdělání s maturitní zkouškou (38 respondentů – 34 %); vyšší odborné vzdělání (15 respondentů – 14 %); vysokoškolské vzdělání (18 respondentů – 16 %). Respondenty byli studenti v prezenční formě (26 respondentů – 23 %); studenti v kombinované formě (31 respondentů – 28 %); osoby v pracovním vztahu (39 respondentů – 35 %); osoby samostatně výdělečně činné (dále jen OSVČ) (12 respondentů – 11 %) a osoby nezaměstnané (4 respondentů – 3 %).

5 Výsledky

5.1 Výsledky rozboru webových stránek ORP na území Jihočeského kraje

Tabulka 2 Rozbor webových stránek ORP na území Jihočeského kraje

ORP	K1: informace o mimořádných událostech K 1.1 povodeň K 1.2 požár K 1.3 epidemie K 1.4 epizootie	K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie	K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody	K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla	K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva K 5.1 varování K 5.2 evakuace K 5.3 ukrytí K 5.4 improvizovaná ochrana	K6: informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo
Blatná	1.1 ANO 1.2 NE 1.3 ANO 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 ANO	NE
České Budějovice	1.1 ANO 1.2 NE 1.3 ANO 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 NE	NE
Český Krumlov	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 ANO 1.4 ANO	ANO	ANO	ANO	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 NE	NE
Dačice	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 ANO 1.4 ANO	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 ANO	NE
Jindřichův Hradec	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 ANO 1.4 ANO	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 ANO	NE

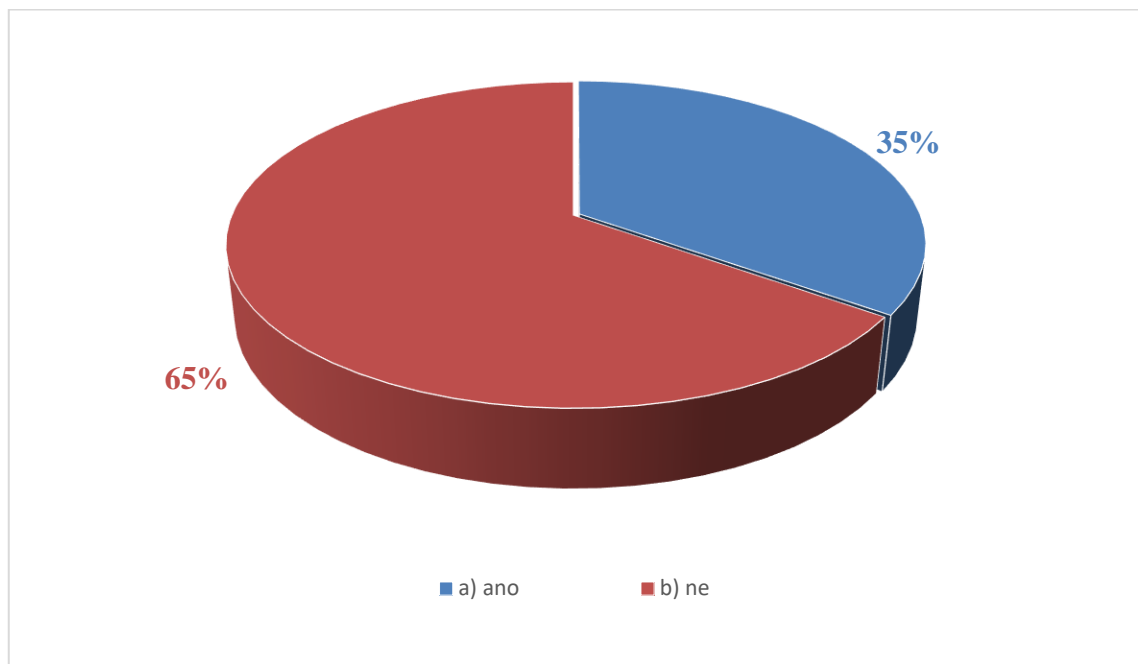
Kaplice	1.1 NE 1.2 NE 1.3 NE 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 NE 5.2 NE 5.3 NE 5.4 NE	NE
Milevsko	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 NE 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 NE	NE
Písek	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 ANO 1.4 ANO	ANO	ANO	ANO	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 ANO	NE
Prachatice	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 NE 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 NE	NE
Soběslav	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 NE 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 NE	NE
Strakonice	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 NE 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 NE 5.3 NE 5.4 NE	NE
Tábor	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 NE 1.4 NE	ANO	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 ANO	NE
Trhové Sviny	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 NE 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 ANO	NE
Třeboň	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 NE 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 NE	NE
Týn n. Vltavou	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 ANO 1.4 ANO	ANO	ANO	ANO	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 ANO	NE
Vimperk	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 ANO	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO	NE

	1.4 ANO				5.4 ANO	
Vodňany	1.1 ANO 1.2 ANO 1.3 NE 1.4 NE	NE	NE	NE	5.1 ANO 5.2 ANO 5.3 ANO 5.4 ANO	NE

Tabulka 3 Procentuální zhodnocení informací na webových stránkách jednotlivých ORP na území Jihočeského kraje

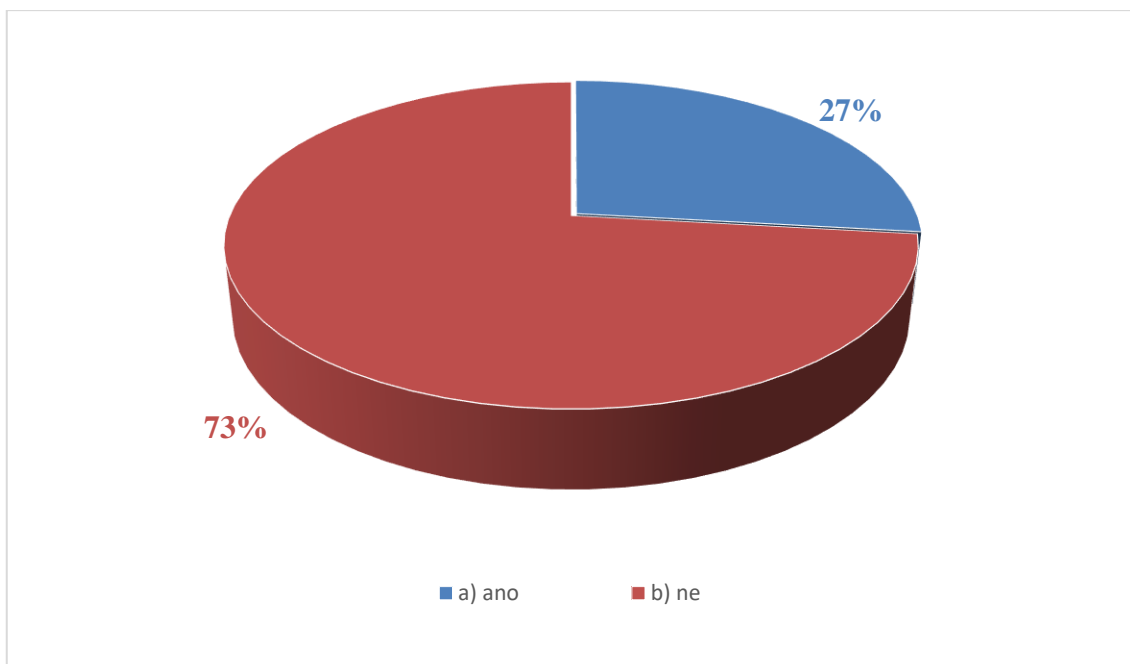
ORP	K1: informace o mimořádných událostech	K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie	K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody	K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla	K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva	K6: informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo	Aritmetický průměr
Blatná	50 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	25 %
České Budějovice	50 %	0 %	0 %	0 %	75 %	0 %	21 %
Český Krumlov	100 %	100 %	100 %	100 %	75 %	0 %	79 %
Dačice	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	33 %
Jindřichův Hradec	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	33 %
Kaplice	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Milevsko	50 %	0 %	0 %	0 %	75 %	0 %	21 %
Písek	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	83 %
Prachatice	50 %	0 %	0 %	0 %	75 %	0 %	21 %
Soběslav	50 %	0 %	0 %	0 %	75 %	0 %	21 %
Strakonice	50 %	0 %	0 %	0 %	25 %	0 %	13 %
Tábor	50 %	100 %	0 %	0 %	100 %	0 %	42 %
Trhové Sviny	50 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	25 %
Třeboň	50 %	0 %	0 %	0 %	75 %	0 %	21 %
Týn n. Vltavou	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	0 %	83 %
Vimperk	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	33 %
Vodňany	50 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	25 %
Aritmetický průměr	65 %	24 %	18 %	18 %	81 %	0 %	

5.2 Výsledky dotazníkového šetření u obyvatelstva ORP na území Jihočeského kraje

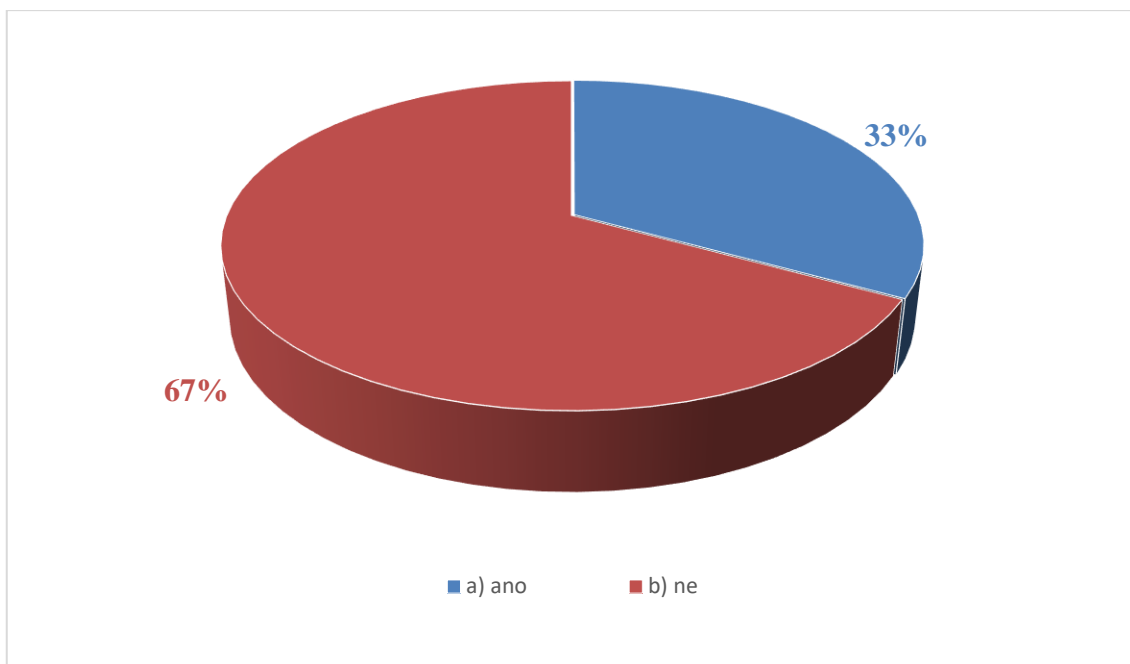
Obrázek 5 – Znalost webových stránek v žijící obci (k otázce č. 6)

Obrázek 5, znázorňuje otázku č. 6, která zněla: „Znáte webové stránky obce, ve které žijete?“. Na tuto otázku odpovědělo 112 respondentů (100 %). Možno bylo zvolit jednu ze 2 odpovědí: *a) ano* (39 – 35 %); *b) ne* (73 – 65 %).

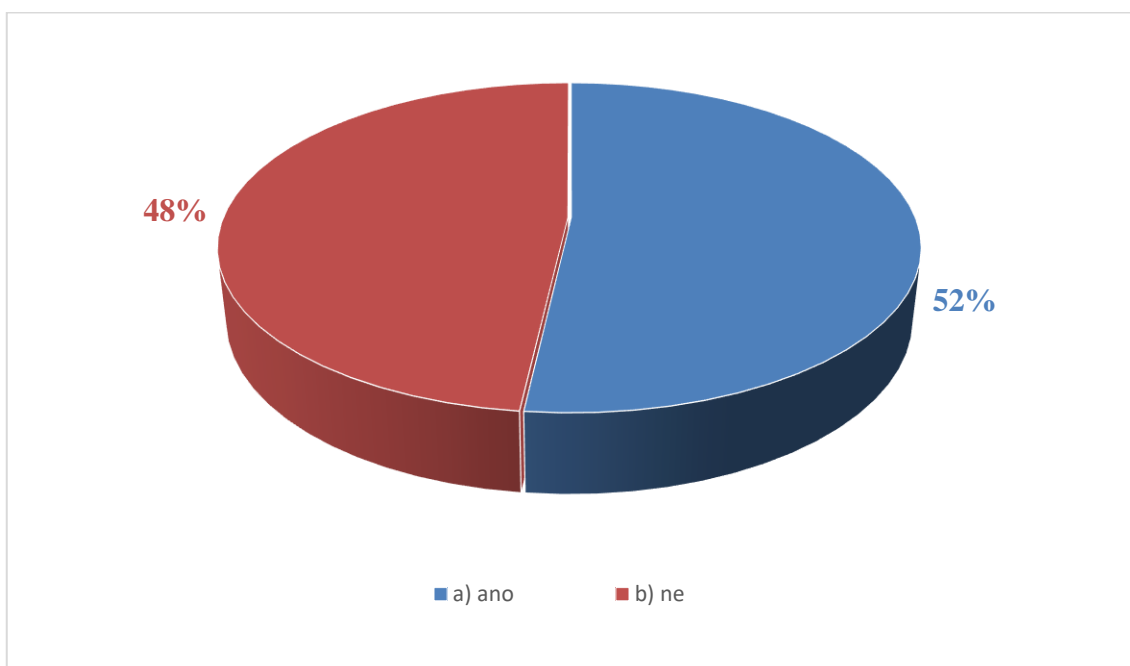
Obrázek 6 – Navštěvovanost webové stránky obce (k otázce č. 7)

Obrázek 6, znázorňuje otázku č. 7, která zněla: „Navštěvujete webové stránky obce, ve které žijete?“ Na tuto otázku odpovědělo 112 respondentů (100 %). Možné odpovědi byly 2: *a) ano* (30 respondentů – 27 %); *b) ne* (82 respondentů – 73 %).

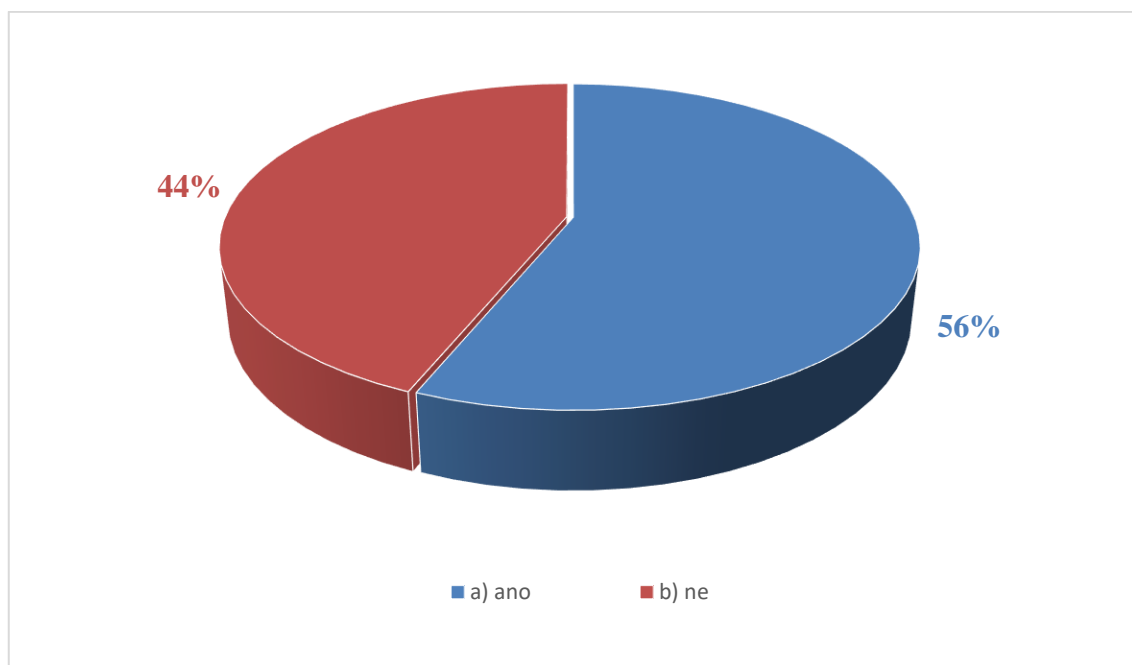
Obrázek 7 – Informace o ochraně obyvatelstva na webových stránkách (k otázce č. 8)

Obrázek 7, se vztahuje k otázce č. 8, která zněla: „Víte, kde najdete informace o ochraně obyvatelstva na webových stránkách obce, ve kterém žijete?“ Odpovědělo 112 respondentů (100 %). Respondenti měli možnost zvolit jednu ze dvou odpovědí: *a) ano* (37 respondentů – 33 %); *b) ne* (75 respondentů – 67 %).

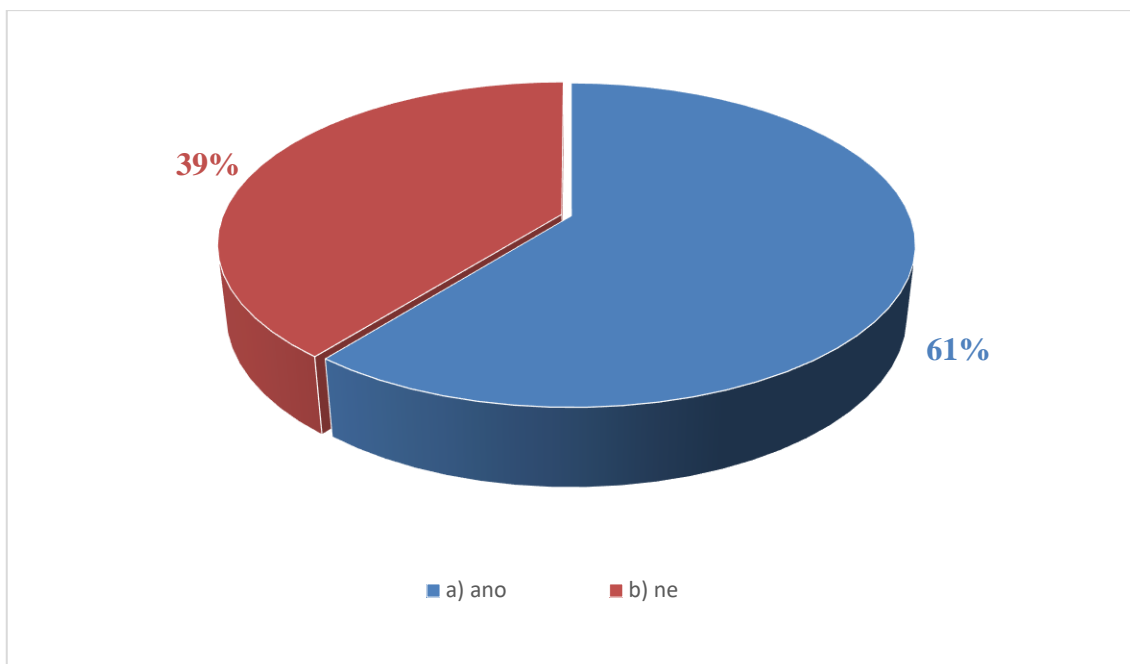
Obrázek 8 – Srozumitelnost poskytovaných informací na webových stránkách obce v oblasti ochrany obyvatelstva (k otázce č. 9)

Obrázek 8, znázorňuje otázku č. 9, která byla ve znění: „Rozumíte poskytovaným informacím na webových stránkách obce v oblasti ochrany obyvatelstva?“ Odpovědělo 112 respondentů (100 %). Možno bylo vybrat ze dvou odpovědí: *a) ano* (58 respondentů – 52 %); *b) ne* (54 respondentů – 48 %).

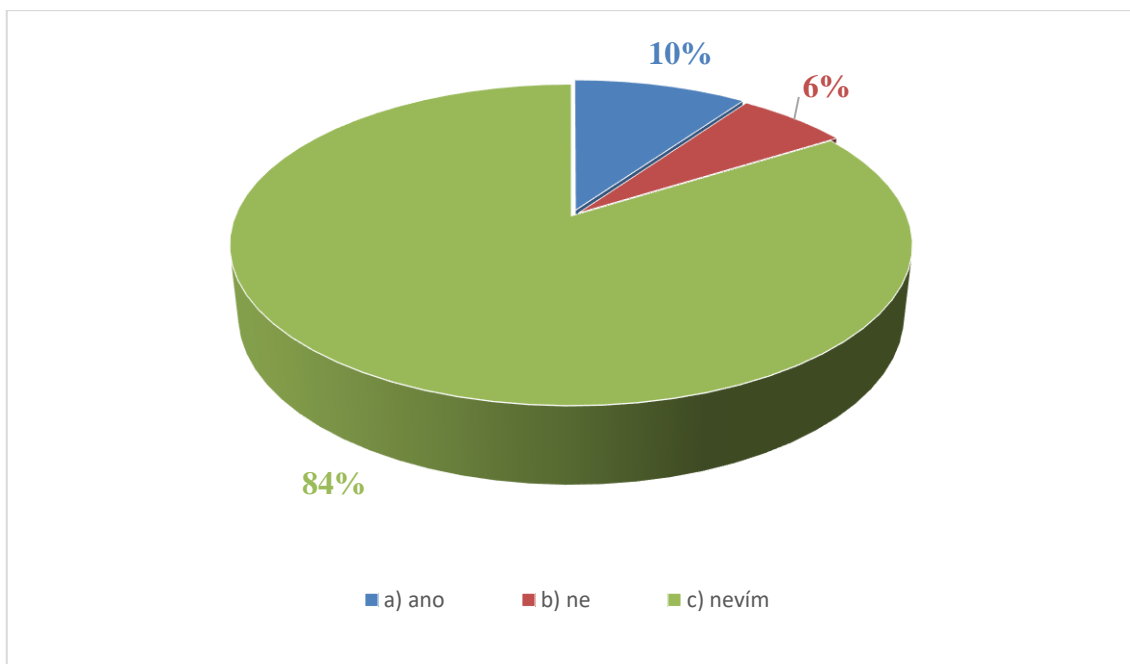
Obrázek 9 – Názor respondentů na dostatek informací na webových stránkách (k otázce č. 10)

Obrázek 9, znázorňuje otázku č. 10, která zněla: „Myslíte si, že webové stránky obce poskytují dostatek informací?“ Odpovědělo 152 dotazovaných (100 %). Možné bylo vybrat jednu ze dvou odpovědí: *a) ano* (63 respondentů – 56 %); *b) ne* (49 respondentů – 44 %).

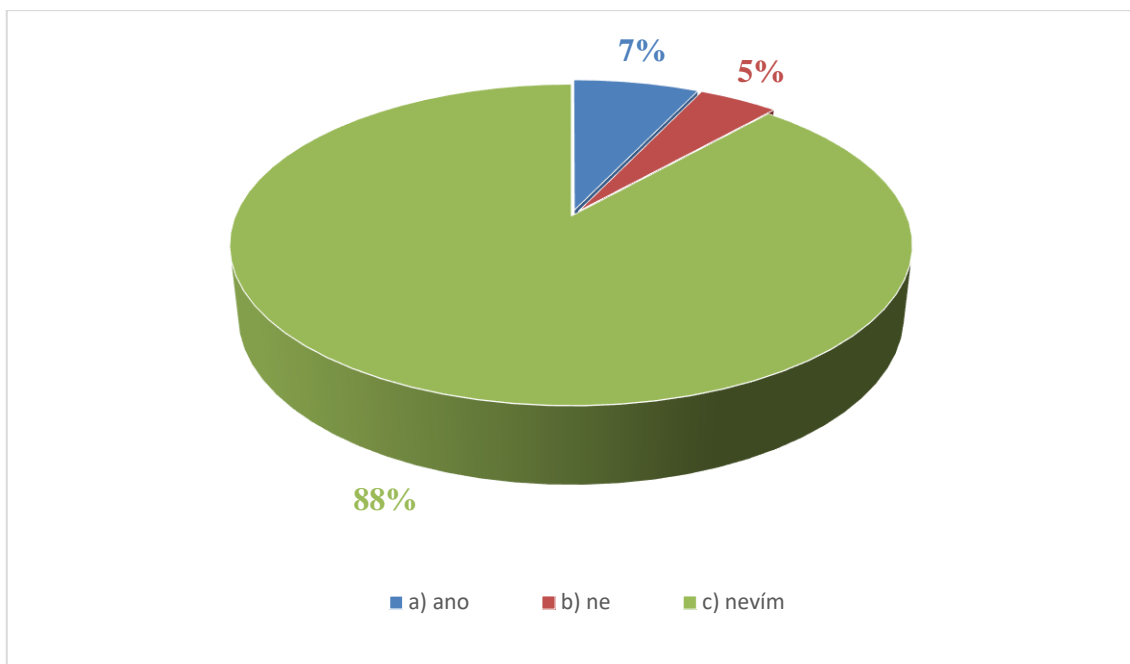
Obrázek 10 – Návky evakuace na odděleních (k otázce č. 11)

Obrázek 10, znázorňuje výsledky otázky č. 11, která zněla: „*Byly poskytnuté informace na webových stránkách obce přehledné?*“ Na tuto otázku odpovědělo 112 dotazovaných (100 %). Byla možnost vybrat jednu ze dvou odpovědí: *a) ano* (68 respondentů – 61 %); *b) ne* (44 respondentů – 39 %).

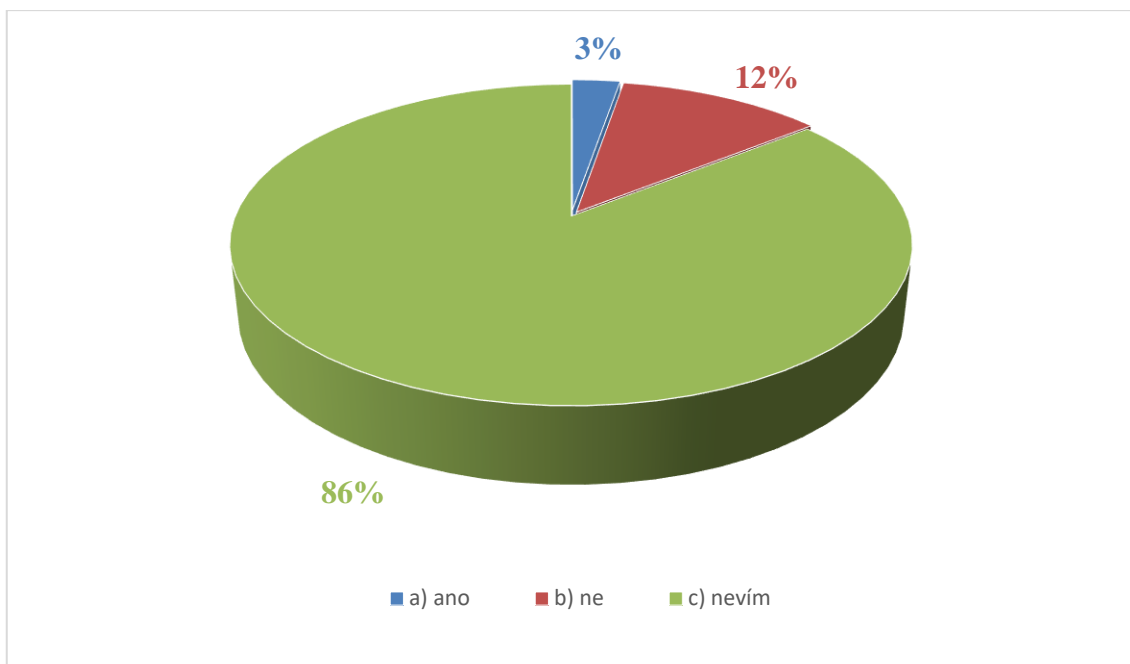
Obrázek 11 – Informace o povodni zveřejněné na webových stránkách (k otázce č. 12)

Obrázek 11, se vztahuje k otázce č. 12, která byla ve znění: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o povodni?*“. Odpovědělo 112 dotázaných (100 %). Bylo možno zvolit jednu ze tří odpovědí: *a) ano* (11 respondentů – 10 %); *b) ne* (7 respondentů – 6 %); *c) nevím* (94 respondentů – 84 %);

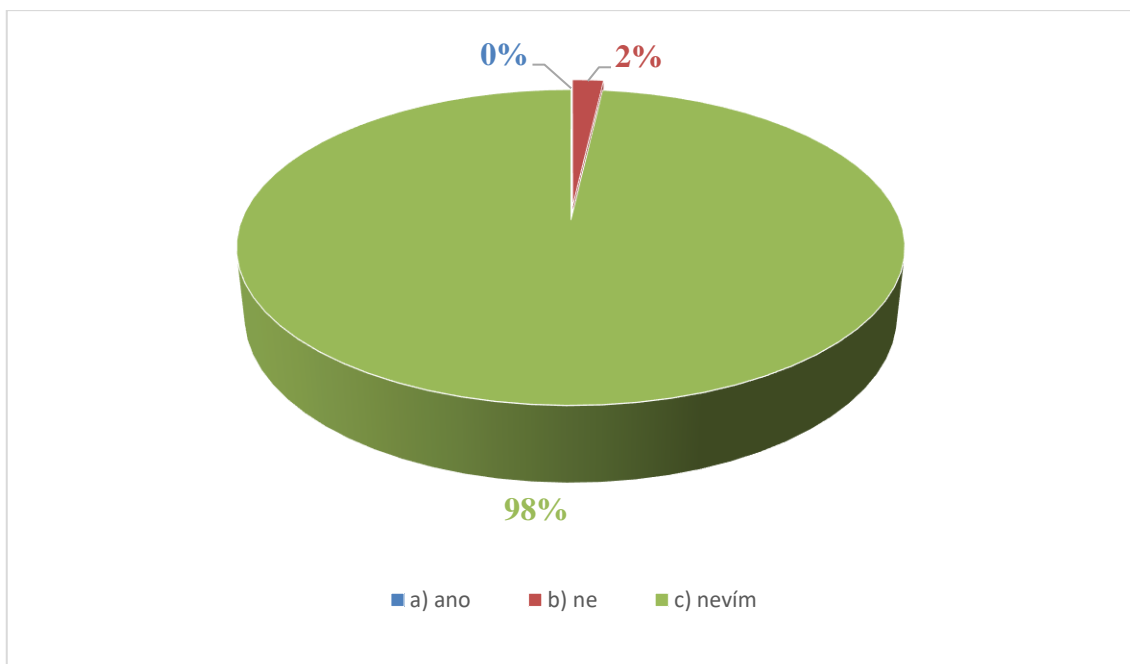
**Obrázek 12 – Vědomí zveřejněných informací o požáru na webových stránkách obce?
(k otázce č. 13)**

Obrázek 12, se vztahuje k otázce č. 13, která zní: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o požáru?*“. Odpovědělo 112 dotázaných (100 %). Možno bylo vybrat jednu ze tří odpovědí: *a) ano* (8 respondentů – 7 %); *b) ne* (5 respondentů – 5 %); *c) nevím* (99 respondentů – 88 %).

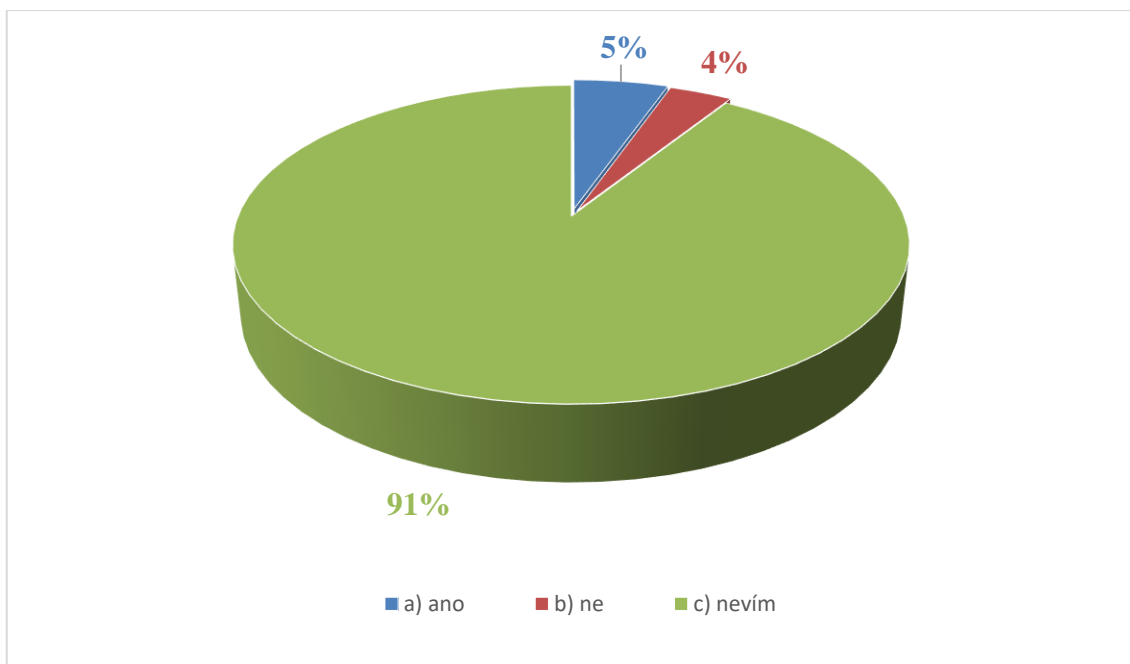
**Obrázek 13 – Vědomost zveřejněných informací o epidemii webových stránkách obce?
(k otázce č. 14)**

Obrázek 13, znázorňuje výsledky otázky č. 14, která zněla: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o epidemii?*“. Na otázku odpovědělo 112 dotázaných (100 %). Byly 3 možné odpovědi: *a) ano* (3 respondentů – 3 %); *b) ne* (13 respondentů – 12 %); *c) nevím* (96 respondentů – 86 %).

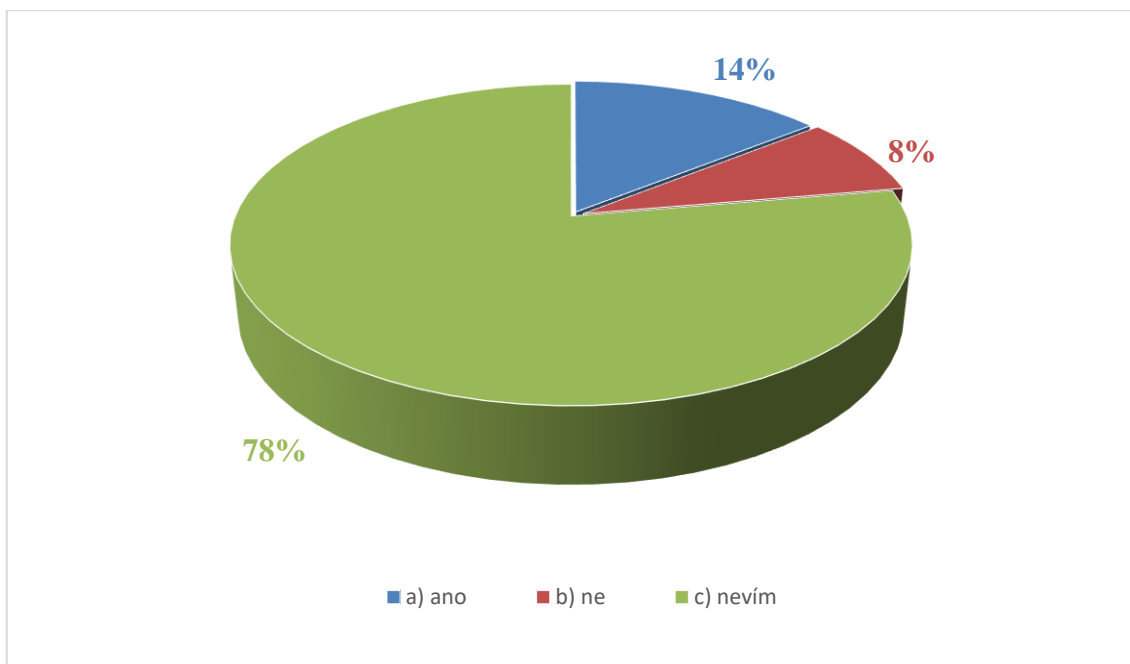
**Obrázek 14 – Znalost zveřejněných informací o epizootii na webových stránkách obce
(k otázce č. 15)**

Obrázek 14, znázorňuje výsledky otázky č. 15, která zněla: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o epizootii?*“ Na tuto otázku odpovědělo 112 respondentů (100 %). Možno bylo zvolit jednu ze tří odpovědí: *a) ano* (0 respondentů – 0 %); *b) ne* (2 respondentů – 2 %); *c) nevím* (110 respondentů – 98 %).

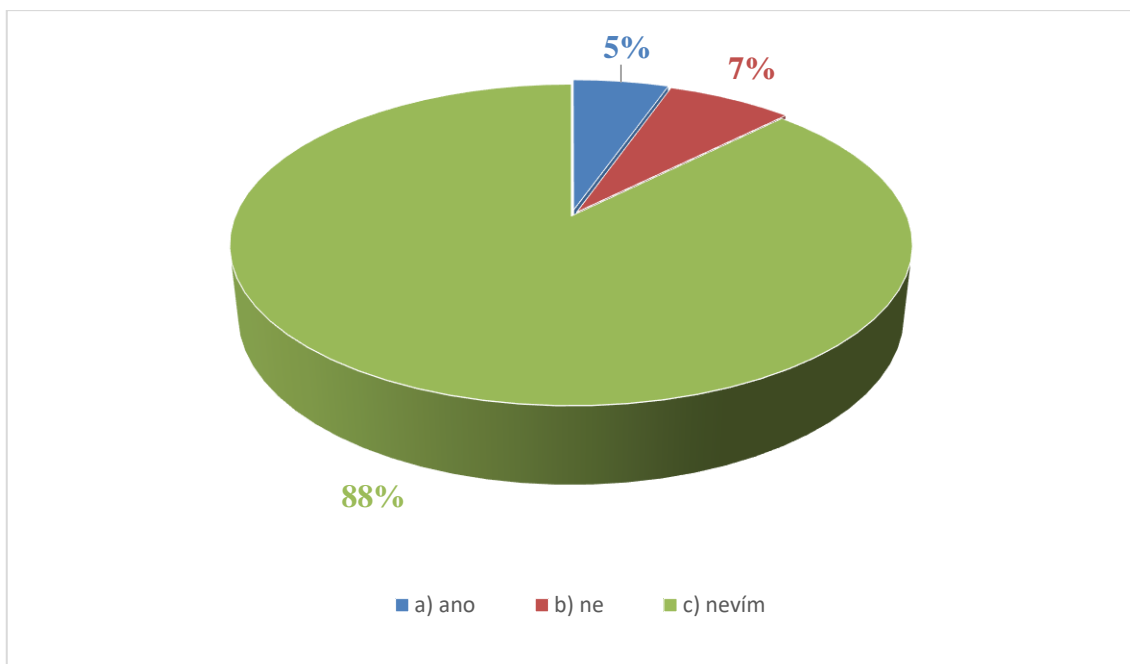
Obrázek 15 – Znalost zveřejněných metodických postupů v případě výpadku elektrické energie (k otázce č. 16)

Obrázek 15, se vztahuje k otázce č. 16, která zněla: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné metodické postupy v případě výpadku elektrické energie?*“. Na tuto otázku odpovědělo 112 respondentů (100 %). Možné bylo zvolit jednu ze tří odpovědí: *a) ano* (6 respondentů – 5 %); *b) ne* (4 respondentů – 4 %); *c) nevím* (102 respondentů – 91 %).

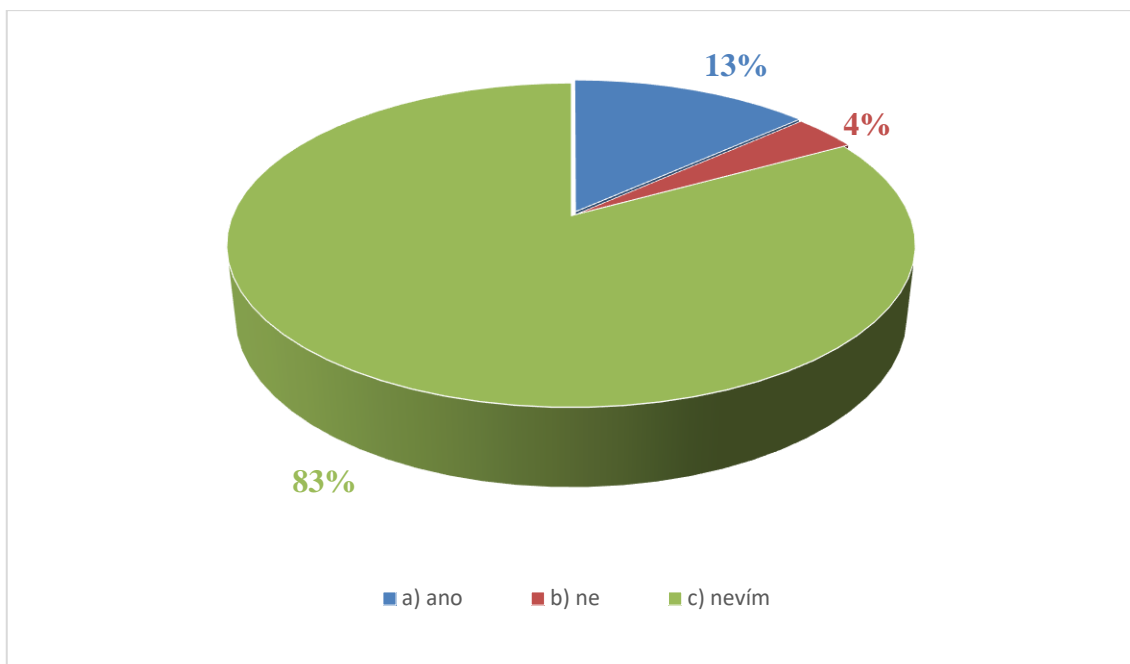
Obrázek 16 – Znalost zveřejněných metodických postupů v případě narušení dodávek pitné vody (k otázce č. 17)

Obrázek 16, znázorňuje výsledky otázky č. 17, která zněla: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody?*“. Na tuto otázku odpovědělo 112 respondentů (100 %). Respondenti měli na výběr 3 odpovědi: *a) ano* (16 respondentů – 14 %); *b) ne* (9 respondentů – 8 %); *c) nevím* (87 respondentů – 78 %).

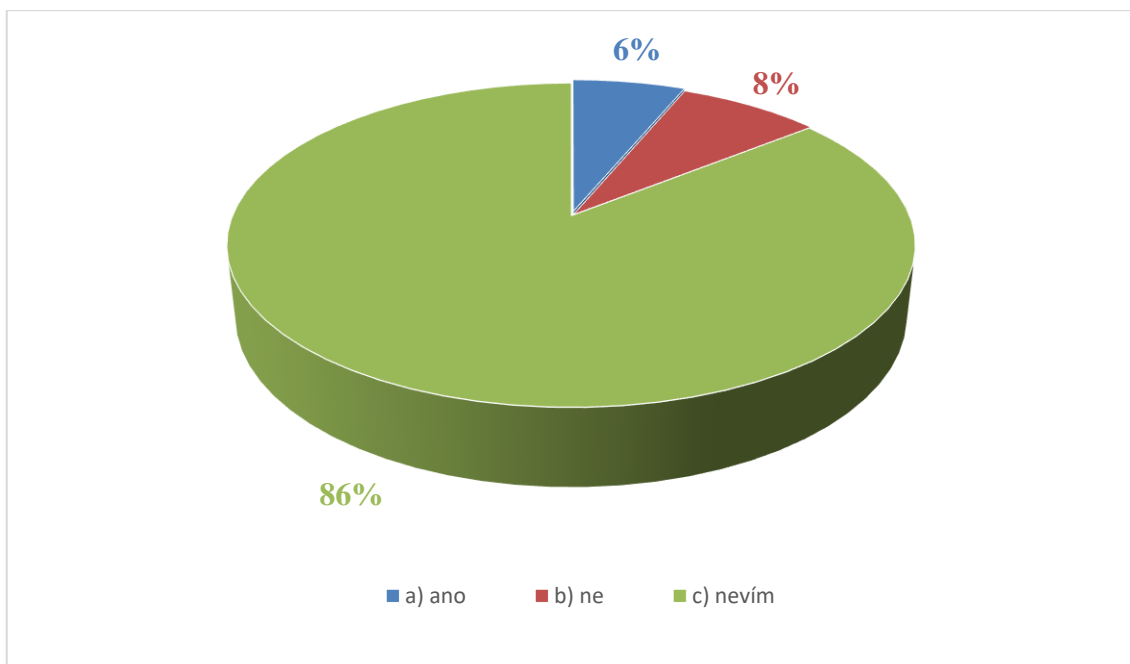
Obrázek 17 – Znalost zveřejněných metodických postupů v případě narušení dodávek tepla (k otázce č. 18)

Obrázek 17, se vztahuje k otázce č. 18, která zněla: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné metodické postupy v případě narušení dodávek tepla?*“ Odpovědělo 112 dotazovaných (100 %). Možno bylo zvolit jednu ze tří otázek: *a) ano* (6 respondentů – 5 %); *b) ne* (8 respondentů – 7 %); *c) nevím* (98 respondentů – 88 %).

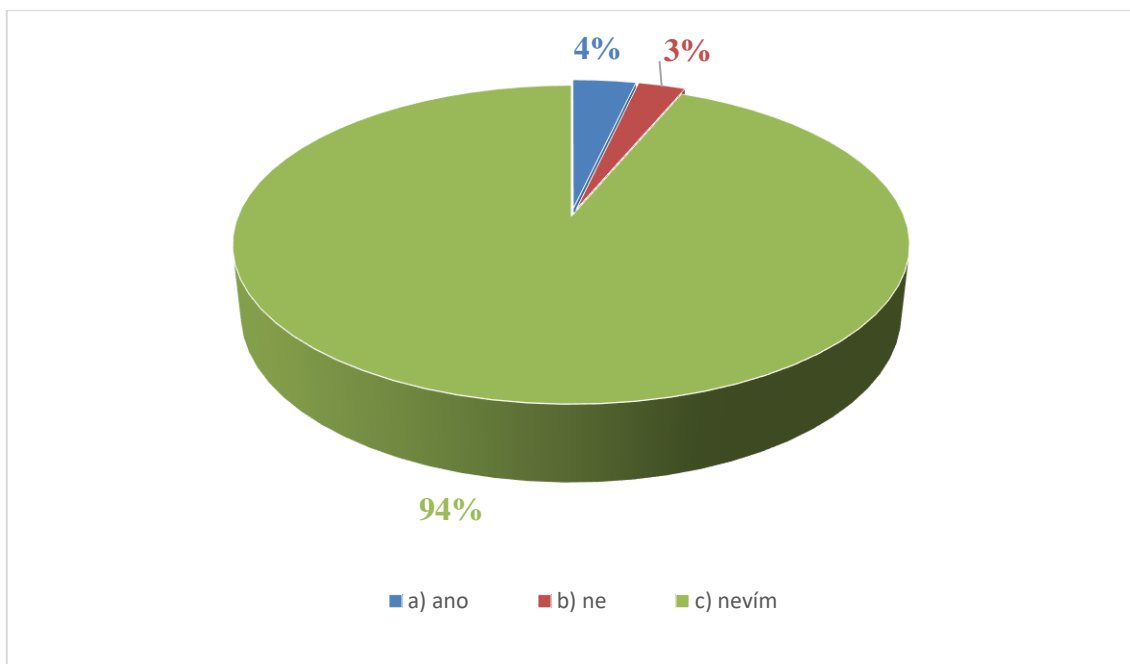
Obrázek 18 – Znalost zveřejněných úkolů ochrany obyvatelstva - varování (k otázce č. 19)

Obrázek 18 se vztahuje k otázce č. 19, která zněla: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - varování?*“. Odpovědělo 112 dotázaných (100 %). Bylo možno vybrat jednu ze tří odpovědí: *a) ano* (15 respondentů – 13 %); *b) ne* (4 respondentů – 4 %); *c) nevím* (93 respondentů – 83 %).

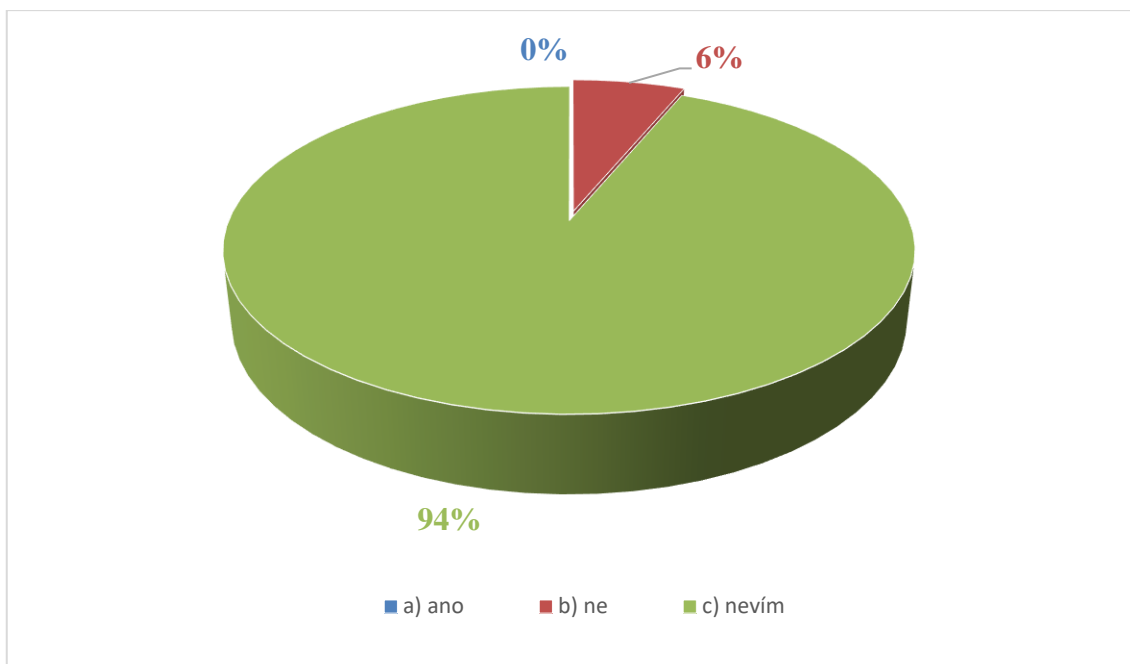
Obrázek 19 – Znalost zveřejněných úkolů ochrany obyvatelstva – evakuace (k otázce č. 20)

Obrázek 19 znázorňuje výsledky k otázce č. 20, která zněla: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - evakuace?*“. Na tuto otázku odpovědělo 112 respondentů (100 %). Respondenti měli možnost zvolit jednu ze tří odpovědí: *a) ano* (7 respondentů – 6 %); *b) ne* (9 respondentů – 8 %); *c) nevím* (96 respondentů – 86 %).

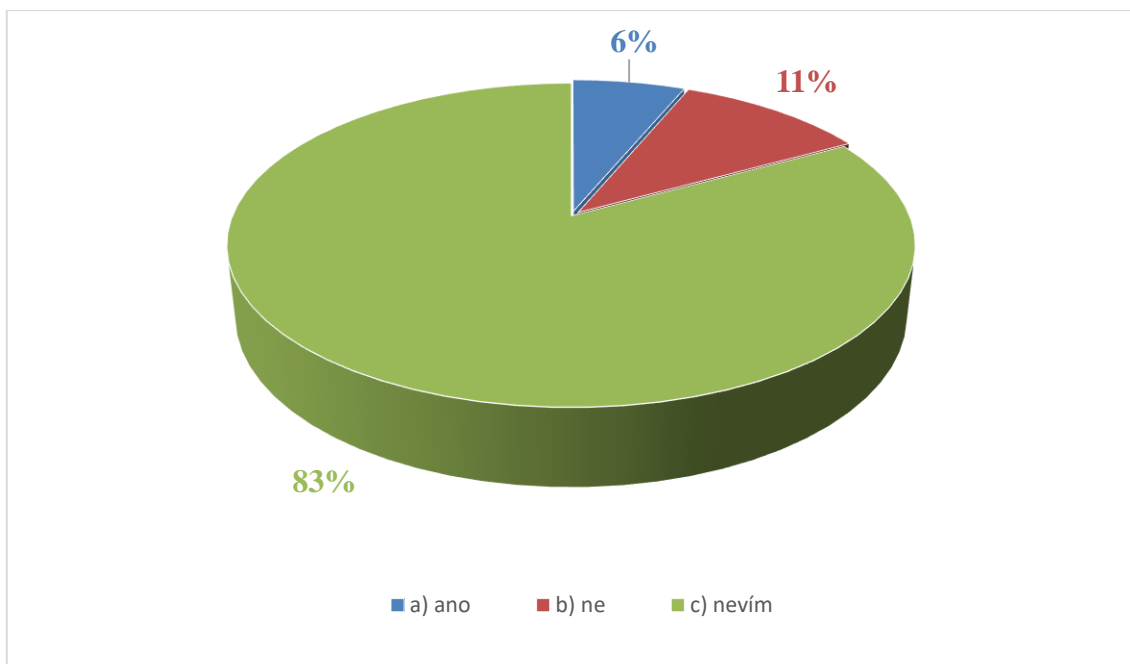
Obrázek 20 – Znalost zveřejněných úkolů ochrany obyvatelstva – ukrytí (k otázce č. 21)

Obrázek 20 se vztahuje k otázce č. 21, která byla ve znění: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - ukrytí?*“. Odpovědělo 112 dotázaných (100 %). Bylo možno vybrat jednu ze tří odpovědí: *a) ano* (4 respondentů – 4 %); *b) ne* (3 respondentů – 3 %); *c) nevím* (105 respondentů – 94 %).

Obrázek 21 – Znalost zveřejněných úkolů ochrany obyvatelstva – improvizovaná ochrana (k otázce č. 22)

Obrázek 21, znázorňuje výsledky otázky č. 22, která zněla: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva – improvizovaná ochrana?*“. Odpovědělo 112 respondentů (100 %). Možné bylo vybrat jednu ze tří odpovědí: *a) ano* (0 respondentů – 0 %); *b) ne* (7 respondentů – 6 %); *c) nevím* (105 respondentů – 94 %).

Obrázek 22 – Znalost zveřejněných informací o konaných seminářích problematiky ochrany obyvatelstva (k otázce č. 23)

Obrázek 22, se vztahuje k otázce č. 23, která zněla: *Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo na úseku problematiky ochrany obyvatelstva?*“. Odpovědělo 152 respondentů (100 %) a byli 3 možné odpovědi: *a) ano* (7 respondentů – 6 %); *b) ne* (12 respondentů – 11 %); *c) nevím* (93 respondentů – 83 %).

6 Diskuze

6.1 Diskuze rozboru webových stránek vybraných ORP na území Jihočeského kraje

Na webových stránkách ORP Blatná jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a epidemiích (100 %). Chybí informace k problematice požáru (0 %) a epizootií (0%). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; *K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a *K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 100 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %) a improvizované ochraně (100 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Blatná hodnoceny 25 %.

Na webových stránkách ORP České Budějovice jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a epidemiích (100 %). Chybí informace k problematice požáru (0 %) a epizootií (0 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; *K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a *K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 75 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %). Chybí informace k improvizované ochraně (0 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP České Budějovice hodnoceny 21 %.

Na webových stránkách ORP Český Krumlov jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %), požárech (100 %), epidemiích (100 %) a epizootií (100 %). Celková procentuální úspěšnost

kritéria K1 činí 100 %. V případě kritéria K2: *metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; K3: *metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a K4: *metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* jsou informace dostupné. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 100 %. V případě kritéria K5: *informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 75 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %). Chybí informace k improvizované ochraně (0 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Český Krumlov hodnoceny 79 %.

Na webových stránkách ORP Dačice jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu K1: *informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %), požárech (100 %), epidemiích (100 %) a epizootiích (100 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 100 %. V případě kritéria K2: *metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; K3: *metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a K4: *metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria K5: *informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 100 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %) a improvizované ochraně (100 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Dačice hodnoceny 33 %.

Na webových stránkách ORP Jindřichův Hradec jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu K1: *informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %), požárech (100 %), epidemiích (100 %) a epizootiích (100 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 100 %. V případě kritéria K2: *metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; K3: *metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a K4: *metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria K5: *informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 100 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %) a improvizované ochraně (100 %). Na stránkách se nevyskytují

informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Jindřichův Hradec hodnoceny 33 %.

Na webových stránkách ORP Kaplice chybí jakékoliv informace, a to z žádného z kritérií (*K1: informace o mimořádných událostech; K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie; K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody; K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla; K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva; K6: informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo*). Celkově jsou webové stránky ORP Kaplice hodnoceny 0 %.

Na webových stránkách ORP Milevsko jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a požárech (100 %). Chybí informace k problematice epidemií (0 %) a epizootií (0 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie; K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody a K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 75 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %). Chybí informace k improvizované ochraně (0 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Milevsko hodnoceny 21 %.

Na webových stránkách ORP Písek jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %), požárech (100 %), epidemiích (100 %) a epizootiích (100 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 100 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie; K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody a K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* jsou informace dostupné. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 100 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 100 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %), improvizované ochraně (100 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných

seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Písek hodnoceny 83 %.

Na webových stránkách ORP Prachatice jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a požárech (100 %). Chybí informace k problematice epidemií (0 %) a epizootií (0 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; *K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a *K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 75 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %). Chybí informace k improvizované ochraně (0 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Prachatice hodnoceny 21 %.

Na webových stránkách ORP Soběslav jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a požárech (100 %). Chybí informace k problematice epidemií (0 %) a epizootií (0 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; *K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a *K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 75 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %). Chybí informace k improvizované ochraně (0 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Soběslav hodnoceny 21 %.

Na webových stránkách ORP Strakonice jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a požárech (100 %). Chybí informace k problematice epidemií (0 %) a epizootií (0 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; *K3: metodické postupy v případě narušení*

dodávek pitné vody a K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 25 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), chybí informace k evakuaci (0 %), ukrytí (0 %) a improvizované ochraně (0 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Strakonice hodnoceny 13 %.

Na webových stránkách ORP Tábor jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a požárech (100 %). Chybí informace k problematice epidemií (0 %) a epizootií (0 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. Kritérium *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie* jsou informace dosahuje 100 %. V případě kritéria *K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody a K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 100 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %) a improvizované ochraně (100 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Tábor hodnoceny 42 %.

Na webových stránkách ORP Trhové Sviny jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a požárech (100 %). Chybí informace k problematice epidemií (0 %) a epizootií (0 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie; K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody a K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 100 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %) a improvizované ochraně (100 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Trhové Sviny hodnoceny 25 %.

Na webových stránkách ORP Třeboň jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a požárech (100 %). Chybí informace k problematice epidemií (0 %) a epizootií (0 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; *K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a *K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 75 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %). Chybí informace k improvizované ochraně (0 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Třeboň hodnoceny 21 %.

Na webových stránkách ORP Týn n. Vltavou jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %), požárech (100 %), epidemií (100 %) a epizootií (100 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 100 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; *K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a *K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* jsou informace 100%. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 100 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 100 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %), improvizované ochraně (100 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Týn n. Vltavou hodnoceny 83 %.

Na webových stránkách ORP Vimperk jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %), požárech (100 %), epidemií (100 %) a epizootií (100 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 100 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; *K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a *K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 100 %. Na webových stránkách jsou

informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %), improvizované ochraně (100 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Vimperk hodnoceny 33 %.

Na webových stránkách ORP Vodňany jsou uvedeny informace k posuzovanému kritériu *K1: informace o mimořádných událostech*, a to o povodních (100 %) a požárech (100 %). Chybí informace k problematice epidemií (0 %) a epizootií (0 %). Celková procentuální úspěšnost kritéria K1 činí 50 %. V případě kritéria *K2: metodické postupy v případě výpadku elektrické energie*; *K3: metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody* a *K4: metodické postupy v případě narušení dodávek tepla* chybí jakékoliv informace. Procentuální úspěšnost těchto kritérií tak činí 0 %. V případě kritéria *K5: informace o úkolech ochrany obyvatelstva* je celková úspěšnost 100 %. Na webových stránkách jsou informace k varování obyvatelstva (100 %), evakuaci (100 %), ukrytí (100 %) a improvizované ochraně (100 %). Na stránkách se nevyskytují informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo. Kritérium K6 tak dosahuje 0 %. Celkově jsou webové stránky ORP Vodňany hodnoceny 25 %.

6.2 Diskuze výsledků dotazníkového šetření

Úvodní otázky dotazníku se týkají základní znalosti a orientace respondentů na webových stránkách obcí, ve kterých žijí a jejich navštěvovanosti. Na otázku č. 6: „*Znáte webové stránky obce, ve které žijete?*“ vybralo z celkových 112 respondentů odpověď „*ano*“ 39 (35 %) z nich, tedy 73 respondentů (65 %) odpovídalo „*ne*“. Podobně pak na otázku č. 7 „*Navštěvujete webové stránky obce, ve které žijete?*“ ze 112 respondentů vybralo odpověď „*ano*“ 30 respondentů (27 %) a odpověď „*ne*“ 82 respondentů (73 %). Na otázku č. 8: „*Víte, kde najdete informace o ochraně obyvatelstva na webových stránkách obce, ve kterém žijete?*“ ze 112 respondentů zvolilo odpověď „*ano*“ 37 respondentů (33 %) a odpověď „*ne*“ zvolilo 75 respondentů (67 %). Průměrně 69 % respondentů na tyto otázky odpovídalo záporně.

V další části dotazníku respondenti hodnotily srozumitelnost, dostatečnost a přehlednost informací poskytovaných na webových stránkách obcí, ve kterých žijí. Na otázku č. 9: „*Rozumíte poskytovaným informacím na webových stránkách obce v oblasti ochrany*

obyvatelstva?“ odpovědělo „ano“, tedy informacím rozumí 58 respondentů (52 %) a „ne“, tedy poskytovaným informacím nerozumí 54 respondentů (48 %). Na otázku č. 10: „*Myslíte si, že webové stránky obce poskytují dostatek informací?*“ odpovědělo „ano“ 63 respondentů (56 %) a odpověď „ne“ vybralo 49 respondentů (44 %). Na otázku č. 11: „*Byly poskytované informace na webových stránkách obce přehledné?*“ zvolilo „ano“ 68 respondentů (61 %) a 44 respondentů (39 %) webové stránky obcí za přehledné nepovažuje. Zde tedy průměrně 56 % respondentů hodnotilo webové stránky obcí, ve kterých žijí, kladně.

V následující části byli respondenti dotazováni na přítomnost informací z konkrétních oblastí ochrany obyvatelstva na webových stránkách obcí, ve kterých žijí. Odpovědi se nesly vesměs v podobném duchu. Na otázku č. 12: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o povodni?*“ ze 112 dotázaných vybralo odpověď „ano“ 11 respondentů (10 %), odpověď „ne“ 7 respondentů (6 %) a „nevím“ 94 (84 %), tedy valná většina respondentů. Na otázku č. 13: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o požáru?*“ odpovídalo „ano“ 8 respondentů (7 %), odpověď „ne“ zvolilo 5 respondentů (5 %) a odpověď „nevím“ zvolilo 99 respondentů (88 %). Na otázku č. 14: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o epidemii?*“ odpověď „ano“ vybrali 3 respondenti (3 %) odpověď „ne“ 13 respondentů (12 %) a odpověď „nevím“ 96 respondentů (86 %). Na otázku č. 15: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o epizootii?*“ odpověď „ano“ zvolilo 0 respondentů (0 %), odpověď „ne“ zvolili 2 respondenti (2 %) a odpověď „nevím“ zvolilo 110 respondentů (98 %). Na otázku č. 16: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné metodické postupy v případě výpadku elektrické energie?*“ odpověď „ano“ vybralo 6 respondentů (5 %), odpověď „ne“ 4 respondenti (4 %) a odpověď „nevím“ 102 respondentů (91 %). Na otázku č. 17: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody?*“ odpověď „ano“ vybralo 16 respondentů (14 %), odpověď „ne“ 9 respondentů (8 %) a odpověď „nevím“ 87 respondentů (78 %). Na otázku č. 18: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné metodické postupy v případě narušení dodávek tepla?*“ odpověď „ano“ vybralo 6 respondentů (5 %), odpověď „ne“ 8 respondentů (7 %) a odpověď „nevím“ 98 respondentů (88 %).

Podobně také vypadaly výsledky dotazů na přítomnost informací o konkrétních úkolech ochrany obyvatelstva na webových stránkách obcí, kde dotázaní žijí. Na otázku č. 19: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - varování?*“ odpověď „*ano*“ zvolilo 15 respondentů (13 %), odpověď „*ne*“ 4 respondenti (4 %) a odpověď „*nevím*“ 93 respondentů (83 %). Na otázku č. 20: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - evakuace?*“ odpověď „*ano*“ zvolilo 7 respondentů (6 %), odpověď „*ne*“ 9 respondentů (8 %) a odpověď „*nevím*“ 96 respondentů (86 %). Na otázku č. 21: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - ukrytí?*“ odpovídalo 112 dotázaných (100 %). Odpověď „*ano*“ vybrali 4 respondenti (4 %), odpověď „*ne*“ 3 respondenti (3 %) a odpověď „*nevím*“ 105 respondentů (94 %). Na otázku č. 22: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva – improvizovaná ochrana?*“ odpověď „*ano*“ vybralo 0 respondentů (0 %), odpověď „*ne*“ 7 respondentů (6 %) a odpověď „*nevím*“ 105 respondentů (94 %).

V závěru dotazníku byla otázka na přítomnost informací o seminářích pro obyvatelstvo na webových stránkách obcí, ve kterých respondenti žijí. Na otázku č. 23: „*Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo na úseku problematiky ochrany obyvatelstva?*“ odpověď „*ano*“ zvolilo 7 respondentů (6 %), odpověď „*ne*“ 12 respondentů (11 %) a odpověď „*nevím*“ 93 respondentů (83 %).

Celkově tedy odpověď „*nevím*“ byla respondenty volena průměrně v 88 % případů při dotázaní na přítomnost informací o konkrétní oblasti v úseku ochrany obyvatelstva na webových stránkách obcí.

6.3 Diskuze jiných prací

Na související téma byla na území ČR provedena řada dalších výzkumů, ze kterých plynou mimo jiné pozitiva stavu v ČR zejména v systému vyrozumění při vzniku mimořádných událostí a je podtrhován význam zdokonalování připravenosti složek IZS (viz. např. Skalská, Hanuška, & Dubský, 2010). Zároveň je zdůrazňována role vzdělávání obyvatel v této problematice, ale také se potvrzuje hypotéza o nedostatečné

informovanosti obyvatel v postupu při mimořádných událostech (viz. např. Lukášová, 2004); (Výzkum BOKR, 2012).

Dále na podobné téma byla v diplomové práci provedena analýza pro účely Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje, analyzováno bylo 30 ORP. Analýza byla zaměřena na oblasti poskytování informací o ochraně obyvatelstva a na oblast uživatelského komfortu (vzhled, umístění, struktura, přístupnost a optimalizace pro vyhledávače. I s výsledky toho výzkumu je dokázáno, že většina webových stránek obsahuje pouze základní informace ale ne však na úseku ochrany obyvatelstva. Také bylo poukázáno, jako u mé analýzy a porovnávání, že většina webových stránek jsou nepřehledné a nejasné nebo často odkazují na informace umístěné na KRIZPORTu, nebo na stránky HZS ČR a MV ČR. (Tomanová, 2015) Pro zlepšení systému ochrany kromě zvýšení odolnosti a ochrany prvků kritické infrastruktury, je také třeba zapojit občany, podpořit výzkum, vývoj i vzdělání odborníků, kteří tyto poznatky pomohou převést do praxe.

Dle mého názoru by se úroveň informovanosti obyvatelstva na úseku ochrany obyvatelstva měla zvýšit. V dnešní době existují způsoby, jak toho dosáhnout. Například ve Spojených státech amerických existuje spolupráce mezi mobilními operátory a meteorologickým ústavem, díky které jsou obyvatelé včas informováni zvukovým signálem a oznámením o blížící se mimořádné události (Leichner, 1999). Proto si myslím, že bychom se mohli inspirovat, a v případě nadcházející mimořádné události by obyvatelstvo mohlo být informováno prostřednictvím textové zprávy s odkazem na webové stránky se srozumitelnými pokyny.

Vzhledem k počtu náhodně vybraných měst byl sběr dat časově i finančně náročný – trval 6 měsíců a bylo třeba uhradit jízdné do každého z měst. Návratnost dotazníků byla dle mého názoru poměrně vysoká, nicméně výzkumný soubor byl tvořen převážně mou vrstevnickou skupinou, jelikož starší generace nebyla tolik ochotna se mou dotazník vyplnit. Zároveň, typicky pro dotazníková šetření, odpovídalo více žen, a tak nebyl poměr mužů a žen vyrovnaný.

Toto téma mi připadá velice důležité a jak je zřejmé, informovanost obyvatelstva není ani zdaleka dostačující. Lidé si neuvědomují možné hrozby, při kterých může dojít ke ztrátě na majetku i na životech.

7 Závěr

Cílem této práce je zhodnotit poskytované informace obyvatelům na webových stránkách ORP na území Jihočeského kraje. Dílčím cílem je zjistit úroveň vzdělanosti obyvatelstva v této oblasti. Podstatou bylo analyzovat a porovnat webové stránky náhodně vybraných ORP na území Jihočeského kraje na úseku ochrany obyvatelstva.

V dnešní době se můžeme snadno dostat k informacím a to díky internetu, jedná se o nejjednodušší způsob vyhledávání informací. Abychom potřebné informace našli je nutné, aby webové stránky fungovaly správně, byly přehledné a informace zcela jasné a srozumitelné.

Z výsledků uvedených v Tabulce 3 je patrné, že webové stránky vybraných ORP se nejvíce shodují v poskytování informací o úkolech ochrany obyvatelstva, a to v 81 % případů. Nejvíce informací na webových stránkách ORP se vyskytuje o povodni (94 %), následně pak o požáru (82 %), epidemii (47 %) a epizootii (35 %). Druhou skupinou nejvíce poskytovaných informací jsou údaje o mimořádných událostech (71 %). Na webových stránkách ORP se vyskytují informace ohledně varování (94 %), evakuaci (88 %) a ukrytí (88 %). Pouze ve 24 % případů se objevují metodické postupy v případě výpadku elektrické energie. Metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody a metodické postupy v případě narušení dodávek tepla jsou uváděny v 18 % případů. Žádná z ORP nezveřejňuje informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo.

Z analýzy tedy vyplývá, že odpovědí na výzkumnou otázku „*Jaká je úroveň informací poskytovaných obyvatelstvu na úseku ochrany obyvatelstva na webových stránkách ORP na území Jihočeského kraje?*“ je, že zásoba informací na webových stránkách obcí a obcí s rozšířenou působností je nedostatečná - v průměru se nachází na webových stránkách ORP pouze 34 % informací.

Na základě aritmetických průměrů posuzovaných kritérií lze hodnotit za nejlépe hodnocené webové stránky ORP Písek a Týn n. Vltavou (83 %), dále pak Český Krumlov (79 %). Nejhůře hodnocenými jsou ORP Tábor (42 %), Dačice, Jindřichův Hradec a Šumperk (33 %), dále pak Blatná, Trhové Sviny a Vodňany (25 %), České Budějovice, Milevsko, Prachovice, Soběslav a Třeboň (21 %), Strakonice (13 %) a Kaplice (0 %).

Jako nedostatečnou lze hodnotit i informovanost obyvatelstva. Odpověď „nevím“ byla využita průměrně v 88 % případů, a v nadpoloviční většině (69 % dotázaných) odpovídalo „ne“ (tedy že neví, nebo na webových stránkách obcí nenašli dané informace z úseku ochrany obyvatelstva).

Doporučením je, aby ORP zveřejňovali informace na úseku ochrany obyvatelstva přehledně a jednotně, nebo alespoň tak, aby kterýkoliv občan byl schopen potřebné informace rychle a jednoduše vyhledat.

8 Seznam použitých zdrojů

1. **BRONDIČ, Michal.** *Plnění úkolů ochrany obyvatelstva jednotkami požární ochrany* [online]. Ostrava, 2008 [cit. 2020-04-27]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/69568>. Bakalářská práce. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava.
2. **FICEK, Martin.** *Orgány evakuace (Bakalářská práce)*. Zlín : Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2014.
3. **FOLDYNA, Libor.** *Nouzové přežití*. [internet] Ostrava : Vysoká škola Báňská v Ostravě, Fakulta bezpečnostního inženýrství, 2007.
4. **FRANZESE, Oscar.** *Population evacuations* [online]., 19 [cit. 2020-04-27]. DOI: 10.1002/9780470087923.hhs117. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/255249951_Population_Evacuations
5. **Generální ředitel HZS ČR.** *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR*. Praha : MV - GŘ HZS ČR, 2008. Sv. částka 24.
6. **HAŠKOVÁ, Veronika.** *Krizové řízení v České republice se zaměřením na postavení obcí a krajů v rámci IZS* [online]. Brno, 2012 [cit. 2020-04-20]. Dostupné z: <<https://is.muni.cz/th/y7aeo/>>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Stanislav Sedláček. STR. 19
7. **HORÁK, Rudolf a Rudolf SCHWARZ, ed.** *Bezpečnost - připravenost - ochrana obyvatelstva: 4. mezinárodní konference CM - Crisis management : jako oficiální doprovodný program veletrhů Pyros, ISET 2006, INTERPROTEC : 18. května 2006, Brno*. Brno: Univerzita obrany, 2006. ISBN 80-7231-141-7.
8. **JEDONEK, Jan.** *Mimořádné události a obyvatelstvo (Diplomová práce)*. Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2007.
9. **JUKL, Marek.** *Ženevské úmluvy a dodatkové protokoly: (stručný přehled)*. Praha : Český červený kříž, 2005. ISBN 80-254-1792-1.
10. **KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše.** *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava : Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. ISBN 80-86634-70-1.
11. **KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, FOLWARCZNY, Libor.** *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava : Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství), 2013. ISBN 978-80-7385-134-7.

12. **LEICHNER, James L.** *Disaster Alert by Telephone System*. USA. 6,002,748. Uděleno Dec. 14, 1999.
13. **LUKÁŠOVÁ, Lenka**, 2004. Informovanost o ochraně obyvatelstva je nízká. *Moderní obec* [online]. Praha: VŠE, 7. 1. 2004 [cit. 2020-05-19]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/informovanost-o-ochrane-obyvatelstva-je-nizka/>
14. **MARTÍNEK, Bohumír.** *Metodický manuál pro přípravu preventistů ochrany obyvatelstva*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2014. ISBN 978-80-7385-146-0.
15. **MARTÍNEK, Bohumír et. al.** *Ochrana člověka za mimořádných událostí*. Praha : MV - GŘ HZS ČR, 2003. ISBN 80-86640-08-6.
16. **MARTÍNEK, Bohumír et. al.** *Ochrana obyvatelstva: Modul E*. [internet] Praha : MV - GŘ HZS ČR, 2006.
17. **MATOUŠEK, Jiří.** Odborné znalosti v ochraně obyvatelstva a jejich místo ve veřejné informovanosti. *Spektrum*. I, 2006.
18. **MIKA, Otakar J., ZAHRADNÍČEK, Pavel a ZEMAN, Miloš.** *Ochrana obyvatelstva*. Jihlava : Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2012. ISBN 978-80-87035-67-2.
19. **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.** *Ochrana obyvatelstva*. [online] Praha : MŠMT, 2013-2019.
20. **Ministerstvo vnitra.** *Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí - rok 2013*. [online] Praha : Ministerstvo vnitra, 2013.
21. **MV - GŘ HZS ČR.** *Sebeochrana obyvatelstva: Metodická pomůcka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby*. [online] Praha : MV - GŘ HZS ČR, 2001.
22. **MV - GŘ HZS ČR.** *Jednotný systém varování a vyznění (základní učební pomůcka)*. [online] Lázně Bohdaneč : IOO LB, 2005.
23. **MV - GŘ HZS ČR.** *Vyhodnocení stavu realizace Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*. [online] Praha : MV - GŘ HZS ČR, 2005.
24. **MV – GŘ HZS ČR.** *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*. [online] Praha : MV – GŘ HZS ČR, 2008.

25. **MV - GŘ HZS ČR.** *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030.* [online] Praha : MV - GŘ HZS ČR, 2013.
26. **MV - GŘ HZS ČR.** *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skriptá.* Praha : MV - GŘ HZS ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.
27. **MV - GŘ HZS ČR.** *Ochrana obyvatelstva v České republice.* [online] Praha : MV - GŘ HZS ČR, 2016.
28. **NAVRÁTIL, Leoš, ŠAFR, Gustav a HAVRÁNKOVÁ, Renata.** *Základy medicíny katastrof.* *zsf.sirdik.org.* [Online] [Citace: 12. 8 2019.]
29. **PACINDA, Štefan a PIVOVARNÍK, Ján.** *Kolektivní ochrana obyvatelstva.* Praha : MV - GŘ HZS ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-44-0.
30. **PENUEL, K. Bradley, Matt STATLER a Ryan HAGEN,** 2013. *Encyclopedia of crisis management.* New York: SAGE Publications. ISBN 978-1-4522-2612-5.
31. **ŘEHÁK, David a FOLWARCZNY, Libor.** *Východiska technického a organizačního zabezpečení ochrany obyvatelstva.* Ostrava : SPBI, 2012. ISBN 978-80-7385-117-0.
32. **SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ,** 2010. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I.* Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86640-59-4.
33. **ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA.** *Integrovaný záchranný systém: management záchranných prací.* Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. ISBN 80-86634-65-5.
34. **ŠENOVSKÝ, Michail a Zdeněk HANUŠKA.** *Organizace požární ochrany a integrovaný záchranný systém.* 2. přeprac. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2002. ISBN 80-86634-03-5.
35. **ŠTĚTINA, Jiří.** *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách.* Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4578-7.
36. **VIVIER, Benoit, Chris VAN ARUM, Hakon STRAUME, Amelie GRANGEAT a Pablo GÓMEZ,** 2019. *Public warning systems* [online]. Brusel: European Emergency Number Association [cit. 2020-05-26]. Dostupné z:
https://eena.org/wp-content/uploads/2019_03_30_PWS_Document_FINAL_Compressed.pdf

37. **VLACH, Radomír.** *Plnění úkolů ochrany obyvatelstva jednotkami požární ochrany* [online]. Ostrava, 2011 [cit. 2020-04-27]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10084/88574>. Diplomová práce. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava.
38. Vyhláška č. 328/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra a o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.
39. Vyhláška č. 380/2002 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.
40. Výzkum BOKR, 2012. *Ochrana obyvatel* [online]. Praha: Centrum pro bezpečný stát, 2012 [cit. 2020-05-19]. Dostupné z: https://www.ochranaobyvatel.cz/images/novy_web/texty/final.pdf
41. Zákon č. 224/2015 Sb. Zákon o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií).
42. Zákon č. 239/2000 Sb., Zákon o integrovaném záchranném systému.
43. Zákon č. 240/2000 Sb., Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).
44. Zákon č. 263/2016 Sb., Zákon atomový zákon.
45. Zákon č. 634/2004 Sb., Zákon o správních poplatcích
46. **ZEIGLER, Donald J., Ronald W. PERRY, Michael K. LINDELL a Marjorie R. GREENE,** 1983. Evacuation Planning in Emergency Management. *Geographical Review.* **73**(2), 433-449. DOI: 10.2307/214666. ISSN 00167428.

9 Přílohy

Příloha A – Vzor dotazníku

10 Seznam zkratek

ENS – elektronické sirény

HPk – havarijní plán kraje

HZS kraje – Hasičský záchranný sbor kraje

IZS – integrovaný záchranný systém

JPO – jednotky požární ochrany

JSVV – jednotný systém varování a vyrozumění

KS – krizové situace

KŠ – krizový štáb

MIS – místní informační systémy

MU – mimořádné události

MV – GŘ HZS ČR – Ministerstvo vnitra Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

MZHP – materiální základny humanitární pomoci

OO – ochrana obyvatelstva

OPIS – operační a informační středisko

ORP – obec s rozšířenou působností

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

PaPFO – právnické a podnikající fyzické osoby

PIO – prostředky individuální ochrany

ROT – rotační sirény

SSRN – systém selektivního rádiového návštěvní

VHP – vnější havarijní plán

ZaLP – záchranné a likvidační práce

ZHP – zóna havarijního plánování

Příloha A

DOTAZNÍK

Průzkum informovanosti v oblasti ochrany obyvatelstva

Vážený respondente,

ráda bych Vás požádala o vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce na téma

„Webové stránky obcí a krajů - analýza poskytovaných informací občanům na úseku ochrany obyvatelstva“. Vaše odpovědi a postřehy jsou pro mne velmi cenné, poslouží jako podklad k mé bakalářské práci.

V tomto dotazníku je Vaším úkolem odpovědět na předložené otázky, označte vždy pouze jednu možnou odpověď. Dotazník je zcela anonymní.

Mnohokrát děkuji za Vaši ochotu a čas.

Tereza Veberová

3. ročník, bakalářského studia

obor: Ochrana obyvatelstva se zaměřením na
CBRNE

1. Uved'te Vaše bydliště (obec,

město):.....

2. Jaké je Vaše pohlaví?

a) žena

b) muž

3. Jaké je Vaše věkové rozhraní?

a) 15 – 19 let

b) 20 – 29 let

c) 30 – 49 let

d) 50 let a výše

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

a) základní vzdělání

b) střední vzdělání bez výučního listu

c) střední vzdělání s výučním listem

d) střední vzdělání s maturitní zkouškou

e) vyšší odborné vzdělání

f) vysokoškolské vzdělání

5. Jaké tvrzení je pravdivé?

- a) jsem student v prezenční formě studia
- b) jsem student v kombinované formě studia
- b) jsem v pracovně právním vztahu
- d) jsem OSVČ
- e) jsem nezaměstnaný

6. Znáte webové stránky obce, ve kterém žijete?

- a) ano
- b) ne

7. Navštěvujete webové stránky obce, ve kterém žijete?

- a) ano
- b) ne

8. Víte, kde najdete informace o ochraně obyvatelstva na webových stránkách obce, ve kterém žijete?

a) ano

b) ne

9. Rozumíte poskytovaným informacím na webových stránkách obce v oblasti ochrany obyvatelstva?

a) ano

b) ne

10. Myslíte si, že webové stránky obce poskytují dostatek informací?

a) ano

b) ne

11. Byly poskytované informace na webových stránkách obce přehledné?

a) ano

b) ne

12. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o povodni?

a) ano

b) ne

c) nevím

13. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o požáru?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

14. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o epidemii?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

15. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o epizootii?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

16. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné metodické postupy v případě výpadku elektrické energie?

- a) ano
- b) ne

c) nevím

17. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné metodické postupy v případě narušení dodávek pitné vody?

a) ano

b) ne

c) nevím

18. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné metodické postupy v případě narušení dodávek tepla?

a) ano

b) ne

c) nevím

19. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - varování?

a) ano

b) ne

c) nevím

20. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - evakuace?

a) ano

b) ne

c) nevím

21. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva - ukrytí?

a) ano

b) ne

c) nevím

22. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o úkolech ochrany obyvatelstva – improvizovaná ochrana?

a) ano

b) ne

c) nevím

23. Jsou na webových stránkách obce zveřejněné informace o konaných seminářích pro obyvatelstvo na úseku problematiky ochrany obyvatelstva?

a) ano

b) ne

c) nevím